

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán**
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-6 Dollár.

Ismét két új zsidótörvény

Visszaállították a sárgafoltot Németországban

Németország zsidósága kivándorlásra készül

Berlin. A német zsidóság feje fölött egyre inkább elsötétül a horizont és a menekvés lehetőségének utolsó reménysugara is kialudt. A napokban újra két zsidó-törvény jelent meg, amelyek további támpontot jelentenek a német zsidóság teljes jogfosztásához. Az egyik törvény megtiltja a zsidóknak az ingatlan vásárlásokat és a hatóságokat felszólítja, hogy hassanak oda, hogy a már meglévő zsidó ingatlanok is likvidáttassanak. Együttal ez a törvény megfosztja a zsidó hiteltelöket a betételes követeléseiktől is, mert nem teszi számukra lehetővé, hogy nemfizetés esetén az ingatlan elárvereztessék.

A másik törvény kényszeríti az összes zsidó üzlet és vállalat tulajdonosait, hogy sá-

gafolttal jelöljék meg cégtábláikat, nehogy a közönség tájékozatlanságában hozzájuk forduljon szükségleteik fedezésére.

Az összes németországi lapok tele vannak „végeadás” hirdetésekkel. Minden zsidó kereskedő és vállalkozó igyekszik mielőbb pénzre tenni tulajdonát, meg ha azt csak alig negyedrésze értékéért tudja is eladni, hogy menekülhessen a Harmadik Birodalomból. Alig van Németországban zsidó család, amely ne foglalkozna a menekülés, vagy kivándorlás gondolatával.

A törvényes gazdasági pogrom eleven erővel indult meg újra, amely elől a jelek szerint nincs és nem lehet menekülés.

Olaszország anticionista propagandát folytat a palesztinai arabok között

Jeruzsálem. Az olasz-abesszin konfliktustól Palesztina sem maradhatott elszigetelődve, sőt mindinkább bekerül a háborus áramlat forgatagába. Az arab nacionalista körök a Népszövetség genfi határozatát úgy értelmezték, hogy az „elnyomott” arab nép is számíthat a Népszövetségre a cionizmus elleni védekezésben. Rendkívül érdekes azonban a londoni Times egyik legutóbbi számában közölt híradás is, amely arról számol be, hogy az olaszok rendkívül élénk propagandát folytatnak a palesztinai arabok között, amellyel nyilván az angoloknál ezt a rendkívül fontos földközi tengeri bázisát akarják gyöngíteni, de céljuk elérésére antinacionalista propagandát is folytatnak, hogy ezáltal nyerjék meg a nacionalista körök bizalmát.

Az olasz-abesszin konfliktusban most annál is inkább jelentékeny szerep jut Palesztinának, mert mint népszövetségi mandátum terület szintén részt vesz az olasz-ellenes szankciók alkalmazásában. Súlyosan fogja Olaszországot érinteni Palesztina szankciója annál is inkább, mert az utóbbi évek folyamán igen jelentékeny export-import forgal-

mat bonyolított le Palesztinával. 1934-ben 481.000 fontot tett ki a palesztinai export Olaszországból, míg az itáliai export alig haladta meg a 16.000 fontot. Különösen azonban a hajóforgalmat érinti súlyosan a palesztinai szankció, mert az olasz hajók bonyolították le ugyyszólván a legnagyobb forgalmat a palesztinai kikötőkben. A haifai kikötőkben az elmúlt évben 364 olasz hajó kötött ki.

Sir Aithur Wauchope, Palesztina jelenleg Londonban tartózkodó főkörmányzó helyettese John Hathorn Hall államtitkár után, nyugtatta meg Palesztina arab és zsidó prominens politikai, vallási és gazdasági vezetőit afelől, hogy az olasz-abesszin konfliktus nem fogja károsan befolyásolni az ország gazdasági életét. Az olasz-abesszin konfliktus nem fogja magával rántani a világ többi államait is a háborusodásba és Anglia földközi tengeri helyzete teljesen stabil. A főkörmányzó helyettese utján arra kéri az arab és zsidó vezetőférfiakat, hogy befolyásukkal járuljanak hozzá az ország nyugalmanak további biztosításához.

Antiszemita monstreper Varsóban

Varsó. Október 8-án tárgyalta a varsói törvényszék 21 antiszemita vádlott bűnpörét, akik azzal voltak vádolva, hogy a varsói Powonski negyedben történt pogromszerű kilengések alkalmával meggyilkolták J. Delmann zsidó kereskedőt és békés zsidó járókelőket bántalmaztak. A bíróság bűnösnek mondotta ki az antiszemita hulligánokat és súlyos ítéletet hozott ellenük. Négy vádlottat, akiknek részük volt Delmann meggyilkolásában, egyenként 3 és fél évi börtönré-

sig másikat hat vádlottat 2-2 évi fegyházra ítélte. A bírói indokolás leszögezte, hogy az antiszemita tüntetések a Powonski negyedben koholt vérvád-legendák alapján jött létre és a vádlottak olyan alacsonyrendű mentális állapotról tettek tanúságot, hogy a társadalomnak csak hasznára válnak, ha elszigetelik őket a társadalom testéből. Az ítélet a lengyel zsidóság körében nagy meggyugvást keltett és a sajtó is elismerő hangon ír a bíróság szigorú ítéletéről.

Vajudik a világ

Minden eresztékében remeg és valami megfoghatatlan idegizgalom fut át naponta kétmillió emberi teremtményen. A világháború befejeztével a széleslátókörűek, úgy mint a szűk horizontuak „megérezték” hogy hosszú évtizedeknek kell eltelnie, amíg az emberiség a nagy veresésgéptől felocsudik és újra kezdhethet a vérontást.

De mi történt? A jósoknak, a megérzőknek, a „sohatöbbé háborút” hirdetőknak már régen nincsen szavuk és hangjuk a népek orchesterében. Csend van a békeszeretők körében és ha hangosan mernének szólani, a fegyvergyárosok, meg a militaristák torkukra forrasztanák hamar a szót. A békemanifestumok megszűntek, de éjel-nappal dolgoznak a fegyvergyárak és a forró afrikai homokon és az abesszin hegyek között, már folyik újra a drága embervér. Most még csak ott, de ki tudja, hogy holnapután, hol lángol fel ismét a háború furiája? „Megmentették az európai békét!” hirdetik a világlapok. Mit jelent ez a szó, hogy „megmentették”? Bizonyára azt, hogy meg kellett menteni, volt mit megmenteni.

És vajjon mi zsidók, hogyan állunk ezekkel a most még fékentartott fenevadakkal? Vajjon mi szerteszórt zsidó milliók, mit érzünk akkor, amikor világszerte élesítik a kardot és készítik a bombavető-repülőgépeket? Vajjon mi zsidók szerethetjük-e a háborút, lelkesedhetünk-e érte?

Objektív és tárgyilagos válaszuk az, hogy mi zsidók, akármelyik pontján is élünk a világnak, csak békeszerető pacifisták lehetünk. Mi csak szerethetjük a békét, a konstruktív békés idket, mert mi hajlamainknál, gyakran szilárd világnézetünknel fogva is, a béke, az igazi világszerte uralkodó béke hivei lehetünk. Meg kell értsük, ha népek védik magukat, meg kell értsük, ha elkövetkezhetnek ilyen apokaliptikus idők, mi nem lehetünk soha a háború hivei. Mi csak a békés polgári munkát szeretjük. Már azonfelül is, mert nem csak érzelmileg áll közelebb hozzánk a nyugalmas béke, mint a véres háború, hanem mert inkább rezon számunkra, ha békében élhetünk és nem kell vért ontani, esetleg a túlnan álló „ellenség” körében élő testvérünket kell legyilkolnunk. Mert tudjuk jól, hogy sok zsidó halt mártírhálát a világháború alatt, egy szembenálló zsidó „testvére” golyójától. Ha a parancs szól, akkor a zsidó is me... Mert ahogy békében is, mindenhol és mindenkoron százperentesen eleget tesz állampolgári kötelezettségeinek, úgy háború idején is, mindenhol jó polgára annak az országnak, amelynek keretei között él. De embert ölni már az Irás szavai szerint sem szeret, mert minden ember „Isten képmására teremtetett” hát még ha zsidó testvére kell fogja a fegyvert?

Az abesszin fronton már öli az olasz zsidó az abesszin fekete testvérét és a falasák halált-fegyvető bátorsággal védik exotikus hazájukat. De az messzsi van. És maradjon is nagyon messzi tőlünk.

Csak egy kellene még nekünk zsidóknak.

Hogy ez a háborút nem szerető pacifista élet-felfogás áthatná akkor is teljesen valószínű, ha a béke frontján vereksziünk. Milyen csodás is volna, ha a kenyérharc, a zsidó élet politikai frontján is ez a békés szellem hatna át mindnyájunkat. Ha akkor is megbecsülnénk egymást, amikor nem frontról van szó, hanem csak hitközségi harcokról, vagy belső egyenlenségről? Ha szeretnők egymást akkor is, amikor ceruzával, vagy méterrel állunk egymással szemben. Amikor belső „hitek” tüze nem csapna annyira át fejünk felett, hogy attól az egész zsidó közösség háza égni kezd. Ezt a nemzetközi viszonylatban oly virulens „békeszellemet” vigyük be a mindennapi élet harcai közé is, hogy szeressük egymást a hétköznapiakon is és a polgári élet, a zsidó megnyilvánu-

lások egyszerűségében is. Ne csak a nagy nemzetközi vérontástól irtózzunk, hanem a képletes „vérontás”-t és testvérharcot is igyekezzünk letompítani és ha lehet megszüntetni.

A világ lázban ég és remeg az eljövendő nagy időktől. Mi zsidók is félhetünk nagyon ezektől a konvulziós időktől. De ha azt akarjuk, hogy lefűltségek minden tekintetben nyugodt és kiegyensúlyozott legyen, akkor szeressük egymást most is, becsüljük egymást, mi itt egy határon belül élő zsidók is, mert nem fenjük mi a „kardot” ha képletesen is, amikor az ekét és a békés élet attribútumait kell propagáljuk, azért mert békét szerető emberek és évezredek kulturát magunkban hordó zsidók vagyunk!

W. S.

JOSEF SCHMIDT világhírű zsidó énekes mondja:

**»Apám szakállt és pajeszt visel,
anyám parókát, én pedig
öntudatos, cionista érzelmű
zsidó vagyok és jól beszélek
héberül!«**

*Interjú a világhírű énekesel, akinek még
Goebels is tapsolt — Sinaiában is énekelte Schmitt a királyi család előtt
— Palesztinában szeretne végleg letelepedni a nagy énekes, aki szereti
a tájélt zsidó melódiákat*

A Népünk eredeti riportja.

Josef Schmidt. Neve sláger már évek óta. Rádióknak, hanglemezeknek, mozoknak ünnepezt sztárja. Amikor megmondom neki, hogy egy zsidó lap szerkesztője vagyok, látható örömmel fogad. Epen vacsoráját fejezte be a nagyszerű koncert után és fáradt kézmozdulattal kavargatja feketéjét. Látszik rajta, hogy unja már az interjúkat, amelyek bizonyos szempontból mindig olyan „vállveréssel” intézik el ezt a kistermetű, de nagyírű zsidó énekest. Az a veleszületett Minderwärtigkeitsgefühl, amelyet kis termete miatt érez, végigkíséri egész életén át és ezt használják ki azok az ujságírók is, akik megkérdezik interjú formájában tőle, hogy mit csinál, mit érez, merre jár és a többi sablont, amelyet unostig hallhat a világ minden részén.

Amikor felteszem neki az első kérdést, látható rajta, hogy örvend, hogy nem a sablannal kezdem, nem teszek célzást nagy hangjával arányban nem álló kicsiny termete. A legközvetlenebbül válaszol, érzem rajta, hogy a kérdésre örömmel ad választ:

— Van-e valami hátránya abból, vagy érezte-e művészi pályafutása alatt, hogy hátrányban volna azért, mert zsidó?

— Josef Schmidt azonnal és meggyőződéssel válaszol:

— Soha nem éreztem hátrányát annak, hogy zsidó vagyok. Lehet, hogy azért, mert egy pillanatig sem igyekeztem elkendőzni ebbeli mivoltomat, mindenkor a legnagyobb természetességgel vallottam, hogy zsidó vagyok és ez a beállítottságom nem befolyásolhatja művészi elgondolásaimat és képességeimet. Példa arra, hogy mennyire becsültek bennem ezt a nyílt színvallást, hogy koncerteztem Németországban a hitleri éra bekövetkezése után is. 1933-ban hangversenykeztem Berlinben és a premieren jelen volt Goebbels is és lelkesen tapsolt ének-számaim tuán. Hosszu ideig a mozika is játszották Németországban darabjaimat, első filmem is ott készült és ott is volt az első

nagy sikerem. Most Bécsben dolgozom, legutóbbi filmjeim is ott készültek el. Egyszóval: soha semmi hátrányom nem származott abból, hogy zsidó vagyok.

Engedje meg művész ur, hogy ezzel kapcsolatban rátérjek egy — sok beérkezett ember előtt kényes — kérdésre.

— Milyen a világnézet, beállítottsága a zsidósággal szemben? Josef Schmidt emosolyodik és így válaszol:

— Azt hiszem legesattanósabb választ adhatom meg erre, hogy Cernautiban élő apám, egy rendkívül vallásos, ortodox érzelmű ember, aki szakállt és pajeszt is visel, anyám pedig parókát hord, ahogy azt a vallásosok teszik. Engem a tehető legkonzervatívabb szellemben neveltek, még néhány évig jesivában is jártam és Talmudot is tanultam. Ebből természetesen következik, hogy én magam is jó zsidó vagyok és kicsi gyermekkorom óta cionista érzelmű. Ebből következik az is, hogy jól beszélek a héber nyelvet s amikor máfél évvel ezelőtt Palesztinában koncerteztem, a legnagyobb lelkesedéssel hallgattak a chalucok ezrei és végigjártam a nagy városokon kívül, a nagy kolóniákat is. A leghatározottabban nemzeti érzelmű öntudatos zsidó vagyok és büszke zsidóságra. Nem széltéte meg a siker és hírnév, fajtámnak szerény, öntudatos valója vagyok. Lelkileg benne élek a zsidósággal és soha egy pillanatig sem jutna eszembe, hogy ebből egy jótányit is engedjek.

— Igaz-e az, hogy legutóbb Sinaiában is hangversenykezett a legmagasabb körök előtt is?

— Igaz, néhány nappal ezelőtt volt szerencsém a legmagasabb körök előtt is szerepelni ahol szintén nagy sikerem volt és pályafutásom egyik legmaradandóbb élménye marad.

— Engedje meg egyidejűleg megkérdezni, hogy igaz-e az, a mostani Kolnidré este a cernauti nagytemplomban énekel?

— Ez tévedés, mert szülővárosomban nem énekeltem a templomban, oda pihenni járok és szüleimmél töltöttem az ünnepeket, ahogy az egy „jó gyerek”-től el is várható.

— Melyek a jövő tervai és hova utazik innen?

— Most még egy koncertet adok Timisoara, aztán megyek egy-két helyre Jugoszláviába, többek között Subicára is, aztán vissza Bécsbe, onnan Hollandiába és körülbelül egy év múlva Hollywoodba megyek, ahová szerződésemmel köt.

Itt közbevetem, hogy a suboticai zsidóság örömmel fog értesülni a „Népünk”-ből, ahol sok olvasója van, hogy a művész ur milyen lelkes zsidó..

— Igen nem is rejtegetem ezt véka alá és örvelek, hogy a sok szürke szemű, mondó klisészerű kérdezősködés után végre olyanról beszélhetek, amit szívesen hangzattatok.

— Hol szeretne letelepedni a sok izgalommal járó és fárasztó utazások után?

— Most szüleimmél pihenek mindég néhány napot de legszívesebben Palesztinában a tengerparton szeretnék építtetni egy villát magamnak, ahol a tenger morajával versenyezve énekelhetnék a magam pasz-sziójára, szép melodikus zsidó dalokat.

Éjfél után két óra felé járt az idő, amikor még élénk beszélgetésben voltam a világhírű énekesel. De látszott már rajta, hogy nagyon fáradt. Hiszen egy egész estén át énekelte több ezer főnyi lelkes közönség előtt. Eddigi élénk beszélgetésünket megszakította Tururescu ezredes, az oradeai térparancsnok odajövele, aki lelkesen gratulált és szívélyesen szorongatta a művész kezét megköszönve neki azt a nagy élményt, amelyet művészetével szerzett az esti koncerten.

Josef Schmidt is elkészült ezután nemsokára, mert reggel már tovább kell utazzon, hogy turnéját abszolválja.

Lelkes „lehitraot”-tal bucsúztunk el tőle, s azzal az impresszióval, hogy Schmidt-et nem kápráztatta el a nagy siker, sem a világhírnév, ma is szerény „zsidófiu” maradt, aki istenáldotta ándékkát, gyönyörű hangját aprózza el az emberek között, hogy nekik ezzel néhány órára gyönyörűséget szerezzen..

A viszontlátásra „kis” Schmidt, aki embernek lehet, hogy kicsi, de művésznak és zsidónak egyaránt nagy.. L. Z

**Bársonyosan
friss arcbr
kendőzősze-
rek nélkül!**

Sokezer nő, hála a Leton szappannak, megszerzi és megőrzi az annóra irgelyt úde, harmatos arcszint alább ért egyszerű, nem költséges módon.

Szabály: Esténként mossa arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársonyosan úde arca fogja a tükrében mosolyogva üdvözölni.

Kezdje e még ma arcbrének szépségét megőrizni illetve megszerezni.

Kapható 22 leiert gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a főraktárban Parumeria Royal Oradea Saspassage

**LETON
SZAPPAN**

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Szombaton zárva!

Szombaton zárva!

Dus választék mindentéle nemes szőrmékben.

HAUER és STEIN szűcs és szőrmé szaküzlet

Oradea, Piața Unirii Nr. 16.

Esküvők és egyéb alkalmakra gyönyörű kivitelű fehér keppet és bundát kölcsönzünk

Chaszidim és misznagdim

Utóbbi években, főleg Erdélyben, olyan irányzat hódított mindjobban teret, amely bizonyos mértékben idegen volt, ezen a területen. Az erdélyi zsidóság messzi esett azoktól a nagy belső harcoktól, amelyek a XVIII-ik század második felétől kezdve, döntően befolyásolta a kelet-európai zsidóság belső strukturáját. Sajnos, közönségünk nagyrésze nem ismeri annak a nagy dimenzióju és az egész életet átfogó harcnak lényegét, amelyet a chaszidizmus folytat csaknem két évszázad óta ellenzőivel és meg nem értőivel.

Most, hogy ide is átesapott ennek a harcnak tüze és olyan talajon ver mindinkább gyökeret, amelyen eddig nem tudott igazán megfogamzani, nekünk is fontos megismerni a harc lényegét. De a világháborút követő nagy átalakulásban, ezen a téren is oly mélyreható változások történtek, amelyekkel alaposan foglalkozni kell mindazoknak, akik a zsidó népi élet megnyilvánulásait figyelik és akiknek nem közböbs, hogy miképpen alakul ki a zsidóság jövője, a keserves üldözések és a meg nem értés eme szomorú századában.

A chaszidizmus térhódításáról van szó. Beszélnek róla imaházakban, templomok és a hétköznapi élet színhelyein, vitatkoznak róla és végül legtöbb ember nem is tudja, hogy honnan ered, merről jön és hova tart ez a mozgalom, amelyet röviden és egy összefoglaló szóban: chaszidizmusnak neveznek.

Lássuk csak történelmi megvilágításban a chaszidizmust: Maga a „chaszidim“ szó a zsidó történelemben bizonyos szellemi áramlatok meghatározására szolgált. Már a makkabeusi időkben is azokat, akik ellenálltak a görög szellemi befolyásnak, chaszideusoknak nevezték. Később Németországban, a Juda hechaszid misztikus-vallási irányzat kifejezője volt. Végül a lurijai miszticizmust, a népi prédikátorok korát (maggidok) is, mint átmenetet, a mai

chaszidizmus lényegéhez, szintén ezzel a szóval határozták meg.

A 17-ik század a lengyelországi zsidóság körében igen alkalmas talaj volt a misztikus ideák terjedésére. Már annak idején is számosan hatottak a közéletre olyanok, akik a praktikus kabbala művelői voltak, így **Samson Ostropoler**, aki a chmelnicki pogromok idején életét vesztette. Sabbatai Zvi fellépése is mély nyomokat hagyott a lengyel zsidóság életében és lényegesen befolyásolta a misztikumok terjedését. Számos csoda-csináló és ál-messias járta be akkor az országot. Egy **Joel Balsém-tov**, egy **Zalok** nevű, **Chaim Mal-ach** és még sok más, a 17. század végén és a 18. század elején szétszórták és folytatták a nép között propagandájukat és előkészítették talaját a nagy misztikus mozgalomnak. Juda hechaszid Siediceből az aszkéti irányzatot követte és a sabataizmus bukásával utnak indult kíséretével Ausztrián és Magyarországon át Palesztinába. Az ál-messiasok kora lejárt, azonban a chaszidizmus végeredményben mély gyökeret eresztett a zsidóság körében.

Mi a chaszidizmus lényege? Az Izrael-Bal-sem-tov által megalapított chaszidizmus újraébredése annak az érzésnek, amely a mindennapi élet legegyszerűbb megnyilvánulásától, az extázis legnagyobb fokáig hevült vallási lelkességet is átfogó misztikus tudat. Tendenciája a magasabb és elvontabb gondolatok szférájába viszi híveit, amelybe a teoretikus kabbala révén jutnak, másrészt a megváltást göresős akarással vágyó lurijai misztikum által, egy elmélyült személyi és társadalmi magasabb szférába igyekszik eljutni. Ezzel kapcsolatban tagadja az aszkézist, mint vallási formát, hanem inkább „isten” örömei felé tendál. A lélek legbelsejéből fakadó igazi „hiszlahavut“ az, amely a legigazibb vallási meggyőződésből fakad, amely az extázissal, amelyet kivált, feljut a „bitul hajes“ magasságaiban, azaz a személyes és legna-

gyobbfokú elvonatkoztatásig. Az igazi chaszid, a legnagyobb kavoneval végzi a templomi szertartásokat, de az élet legapróbb jelenségeiben, legszemélyesebb egyéni életére is rávonatkozik.

Ez a chaszidizmus lényege. Illetőleg ez a diesztillált igazi chaszidizmus, amelynek milliói hódolnak és tagadhatatlanul a legújabbkori zsidó történelem legérdekesebb lapjait jelzi.

A chaszidizmus népmozgalom

A chaszidizmus népmozgalom lett. Átvitte a népi életbe is a misztikus-vallásos érzések komprimációját. Ez a páratlan hatás annak is tudható be, hogy nemcsak az arra „hivatottak” hanem a nép gyermekeiből is akadtak számosan, akik hirdetői, előbbrevivói voltak a chaszidikus mozgalomnak.

Az élet boldog igenlése a chaszidizmus, az élet örömeit kereső, aki természetesen mindezt a legteljesebb vallási keretek között végzi. Így a merev rabbinikus dogmatizmussal szemben, rajonganak a természeti szépségek iránt is, szeretik az éneket, a barátságos összejövetelt, az örömeiket és a vallási táncokat, amely különösen erős hatásokat vált ki, s amely az extázisos Istenimádat legjobb fejlesztője és előbbrevivója.

Sokat és nagyon érdekeset lehetne írni

A felcserélt szerepek

Írta: TUNKELER

Egy kicsiny fürdőhelyen, ahova idegileg megviselt, gyenge emberek jönnek pihenni, egy páciens felkeresi az orvost és ahogy fáradtan a székre rogy, a következőket mondja:

— Rettenetes! Borzalmas! Doktor Ur segítsen, ezt nem lehet kibírni!

— De nyugodjon meg uram. — mondja az orvos szeretetreméltóan — Csak nyugalom! Ezt az idegek okozzák. Ön tudja jól, hogy a kura ideje alatt legfontosabb a nyugalom!

— Nyugalom, igen nyugalom — mondja ironikusan a beteg — Önnek könnyű ezt mondani: nyugalom. De a szívem ezalatt majd kiugrik a helyéről. Az ember elvesztheti az eszt!

— Csak nyugodtan, nyugodtan kedvesem, mutassa a pulzusát.

— Pulzust, mit ér a pulzus? A vérem úgy érzem ki akar ugrani minden pillanatban

a szívemből, mint a forrongó tenger, nem hagy nyugodnom.

— Csak nyugodtan — mondja az orvos — csak számoljon nyugodtan, tizen-nolc, tizenkilenc, husz... alszik Ön éjszaka? Van étvágya?

— Enni, aludni... ilyen hevzetben lehet aludni? Ha az ember elolvassa naponta az ujdonságokat, lehet akkor egy falatot is lenyelni? Hahaha! — a páciens hisztérikusan nevetett.

— Nyugodtan, nyugodtan kedves barátom. Nem szabad úgy felizgassa magát. Itt van, szagolgassa csak ezt a kis üvegcset. Na, ugye már jobban van?... Tulajdonképpen milyen ujdonságokról beszél Ön?..

— Nos hát a Hitlerországról. Lehet ezt nyugodtan olvasni, hogy ezernyi testvérünket egy pokolban kinnözték, ellehet azt nyugodtan olvasni, hogy milliónyi hóhér kinnözték az emberek százazreit és a halálos kard lebeg fejük felett. És mindezt büntetlenül, anélkül, hogy visszahatna rájuk, minden jog és igazság arcúcsapásával? Ordítani kell a fájdalomtól és elkeseredéstől...

— De kedves uram... Ön egy páciens most... Ön pihenni jött ide... Önnek kiemelni kell szívét... Nem szabad ujdonságot olvasni... mit törődik Ön az ujdonságokkal?..

Nincsen akadály.

On is készíthet kitűnő kávétalk,
ha ezt
"VALÓDI FRANCK"-kal
iszod.

a chasszidizmus lényegéről. Arról a hallatlan vitalitású zsidó népmozgalomról, amely teljesen megváltoztatta az európai keleti országok zsidó uccáinak külső és belső képét. A chasszidizmus nagyon mélyről fakadt és nagyon is mély gyökereket eresztett a nép széles rétegeibe. Akik ismerik a chasszidizmus lényegét, akik tudják és érzik végtelenül fontos népkonzerváló és erősítő hatalmát, azok nem „nézik le” és nem legyintenek akkor, amikor táncoló, éneklő és vidáman borozgató chasszidok csoportját látják. Nem táncolnak, a táncért (hiszen nők nélkül történik), nem énekelnek, a „borközi állapot” miatt, s nem isznak, mert be akarnak rugni. Nem rugnak be és sohasem mulatnak, a mulatságért magáért. Mindent csak a keresett és megtalált „extázisért” tesznek. A hallhatatlan imádat a zsidóságért, a Tanért, a zsidó belső énért és a teljes feloldadás, az Isten-imádat szent buzgalmába jeleznek az igazi chasszidizmust.

Ez a chasszidizmus, amelyért minden zsidónak örülni kell. Amelyet a nagy ősi zsidó rezervoárnak kell tekinteni, amely mindig újabb erőket küld ki a nagyvilágba, hogy tovább konzerválják azokon a helyeken a zsidó életet, a zsidó lényegét, ahol már kezd letöredezni a nagy egység, ahol már sokszor eltévelyednek a bárányok és az asszimiláció farkasvermébe jutnak. Elkésve bár, kezdenek már segítségért orditozni, amikor észreveszik, hogy a farkas felakarja falni őket.

vissza mindazt a borzalmat, ami ott történik. Még nem találták meg a kellő szót, ami a borzalmakat kifejezze...

Az orvos kezei reszkettek. Ajkai remegtek.

— Csak nyugalom doktor ur, csak nyugalom — mondja a paciens. Egy orvosnak nyugodtnak kell lenni. Egy orvosnak uralkodni kell magán.

— Igen, Önnek könnyű nyugalmat mondani — mondta az orvos, nehezen lélegezve. — Önnek könnyű mondani, hogy uralkodjunk magunkon... de ha az ember a borzalmas dolgokra gondol... nemrégiben olvastam, hogy egy düsseldorfi ismerősöm, aki a matematika professzora volt, koncentrációs táborba került, mert 179 leányon követett el erőszakot. Pont 179-en... Hahaha!...

Az orvos hisztérikusan nevetett.

— Csak nyugalom, nyugalom doktor ur! Mi történt Önnek? Szagolja csak ezeket a cseppeket?...

— Jó, most már megnyugodtam. Nyugodt mint a világ lelkiismerete. Nyugodt mint a Népszövetség. Nyugodt mint a világ igazságossága. Nyugodt vagyok. Nyugodt, mert a német hitközségek is nyugalomra ítenek. Olvasta a berlini hitközség legutóbbi utasításait? Nyugodtak akarunk lenni. Méltóságteljesen hallgatni akarunk. Bujunk

Mi lett a chasszidizmusból,
mikor hozzánk került?

Távolra került a lényegtől. Ebben az egy mondatban benne van már kritikánk is azzal a megnyilvánulással szemben, amelyet naponta mi itt magunk előtt látunk. Ami a lengyel zsidó városokban és falvakban csodás zsidó élmény volt, az mikorra hozzánk került, korcs idea lett. Itt az extázis, amelynek „szent örülete” oly érdekes és tiszteletreméltó, már nem az, aminek indult. Az a nagy kéz a kézbe tánc, az a nagyfokú életigenlés (a vallás keretein belül a legszigorubbán) egy más irányba fajzott el.

Mi a lehető legnagyobb hódolattal tiszteljük és becsüljük a chasszidizmust — mert usztában vagyunk lényegével. Nem a kaftán teszi és nem a jól-rosszul gondozott, vagy gondozatlan szakáll és pájesz. Nem a tapsolás a „rebbe” körül és nem mindaz amit mi magunk előtt látunk. Itt nálunk Erdélyben szintén él az igazi chasszidizmus. Itt is vannak bizonyos körök és bizonyos „szekták”, amelyek kétségtelenül a százpercentes chasszidizmust jelentik. De ezek csak szórványosan láthatók. Ezek még nem jelentik „a” chasszidizmust. Mert sokan, nagyon sokan, a chasszidok között sem tudják, hogy hol van a lényeg. Ők az isteni szeretet, vagy imádat extázisát áttranszporálják a „rebbe”-re. Azt hiszik, ha ebben merül ki minden buzgalmuk, ha a „rebbe” ruhája szegélyét megcsókolják, vagy egy kvitli bizonyos pénzösszeget együtt ányujtják, akkor már — mindenben megértették, átérték a chasszid lényegét. Pedig az igazi chasszidizmusnál csak egy a fix pont, egy tömörülési hely a „rebbe” imaháza. Első az első között — ez az elv, az igazi chasszid felfogás szemszögében. De nem a lényeg, amely körül minden forog Emberkultusz lett belőle félreértett fanatizmus, amelyre nem találhatunk jobb szót, mint amelyet már sokszor használtunk — ál-chasszidizmus. Amely abban különbözik lényegesen az ál-messiasok által életrehívott mozgalmaktól, hogy itt nem egy-egy személy csinálja, hanem a személyt teszik azzá, ami, vagy aki. Nem tagadható azonban az sem el, hogy egynéhány chasszid-vezető sem igyekszik arra az utra vezetni híveit, amely a lényeg és megismerés felé vezet. Hatalmi aspirációk, személyi ambíciók, a chasszidizmus lényegétől távollevő célkitűzések azok, amelyek zavarólag hatnak az itteni zsidó életre.

el méltóságteljesen és ne lássanak bennünket a napvilágon. De a nyugalomtól meg kell örülni. A szívnek ki kell ugrani helyéből. Meg kell örülni...

— Csak nyugalom doktor uram! Edződnie kell. Nem szabad újságot olvasni. Minek Önnek a sok újdonság?

— Ne olvassak újságokat? Mit csináljak tehát? Emberek vagyunk elvégre, kultur-emberek. Nem lehet a vakot adni, a zsidóság nagy németországi tragédiájával szemben! Miért dagoztunk, harcoltunk, reméltünk? És most? Minden odavan. Civilizáció, kultúra, emberi jogok — hova lett mindez?... Rettenetes ez! Borzalmas!

— Az orvos elájut és a székre esett. Minden tagjában remegett. A paciens nem tudta mit tegyen.

— De doktor uram, nyugodjék meg. Szagolgassa csak ezt a kis üveget. Oh jaj, idegroham. De doktor uram, legyen erős, igyék egy kis vizet... így...

A paciens gyengéden a kerevetre fektette az orvost. Azután kinyitotta a rendelő ajtaját és kiszólt a várószobába a többi páciensekhez:

— Az urak és a hölgyek akik a doktor urhoz jöttek, sziveskedjenek távozni. A doktor ur ma nem fogad tovább...

Nem érett Erdély meg
a chasszidizmus befogadására

Rége a chasszidizmus nagy ellenségeit, így a vilnai gaon idején, aki egyenesen üldözője volt a kezdődő nagy népi megnyilvánulásnak, „misznagdim”-oknak neveztek, mint olyanokat, akik tagadták a chasszidizmus lényegét. Ma ilyen „misznagdimok” nem léteznek Erdélyben, de meg Ruzsinszkóban, vagy Szovákiában sem. Az ugynevezett áskénáz zsidók, meg azok rabbijai tudomásul vették, hogy ez a népi megnyilvánulás lassanként mindinkább térrel hódol. Csak az fáj, hogy nem természetes módon történik ez. Nem a természetes előretörés hatalmával, amely pedig éppen úgy elvégzi a következő évtizedekben a regenerációt az ő irányukban, mintha békességes eszközökkel folya a nagy hódítás. Az itteni chasszidizmus egyrésze talán mert éppen bizonyos álchasszid tendenciája van, túl erősen tör előre, tekintet nélkül arra, hogy ezen a talajon nehezebben fog gyökereket ereszteni, mert hiszen évtizedekkel előtti ez mifelénk „exotikum” számba ment. Ma már nem az. Ma már érezzük és tudjuk, hogy „alkalmas a talaj” a lengyel és galíciai talajban megfogamzott és ott nygranótt mozgalom számára a régi ősi erdélyi humuszban is.

Most amikor a hitleri téboly százereket kerget vissza a zsidóságba, most amikor a zsidó „vállalás” nem egy „önvallomás”, amely tőlünk függ, hanem egy kategorikus imperativusz, fölösleges lenne meditálni arról, hogy hova jutunk így és merre kerül a zsidó élet utja.

Me, van és — vegyük ezt tudomásul. Nem jön ez erre, hanem már élünk is benne. Nem tőlünk függ az sem, hogy akarjuk-e vagy sem. Ugyilátszik a zsidó történelem szekerének rudja most ebbe az irányba halad. Mi már csak azt óhajtuk, hogy ez a szeker ne rulságos robusztussággal rohanjon a régi vetésbe, ne gázoljon el mindent, ami útjában áll. Virágos kert, a zsidó kertek lényege, chasszidizmus nélkül is. Igaz, hogy nekik nem. De sokáknak, millióknak még most is. És lesz továbbra is.

Ha azok, akik felültek erre az ittnak látott zsidó „szekérre”, ha tudják és érzik a lényegét — ám tegyék. De akik „konjunkturát” látnak benne, ne diszkreditálják a chasszidizmus lényegét. Ezek azok, akik mint „mitläuferek” inkább kompromittálják és mindinkább felüti fejét az az érzés, hogy ez nem az igazi chasszidizmus, hanem annak egyik ál-megnyilvánulása.

Mi tiszteljük és tudomásul vesszük az igazi Bál-Seni-Tov chasszidizmust. A hamisítatlan ősi lényegét takaró megnyilvánulási formát. De el kell itéljük azt a tüztáncot, amelyet itt lejtének körülötte, félreértve és meghamisítva annak lényegét.

A chasszidizmus utja szabadon áll és le is fog gázolni sok mindent, ami nekünk szent és amiért fájhat szívünk. De az álchasszidizmus utja ne keresztezze azoknak útját, akik szintén jót akarnak, ha nem is vidám táncal és énekkel, hanem merev dogmatizmussal védik, istápolják a vallási lényegét. Ők is őrt állanak a vártán, amely legfélétebb kincsünket takarja.

A mai „misznagdimok” üldözzék az álchasszidizmus kinövéseit, mert az igazi hamisítatlant amugy sem tudják sohasem legyőzni, mert folyton és mindjobban hódítja meg az egész zsidó világot!

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb
találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. kóser restaurant

București, str. Carol 32. I. emelet

HETI GLOSSZÁK

Zwi Safra 12 korbácsütése

Vannak egészen furcsa dolgok a világon. Vannak, voltak és lesznek. Egy ilyen csodálatos furcsaság, ami most Jeruzsálemben történt. Október 7-ről jelentette a zsidó távirati ügynökség, röviden a következőket: „Zwi Safra 17 éves zsidó fiút a jeruzsálemi rendőrség bírása 12 korbácsütésre ítélte, mert egy üzlet előtt, amely német árukat árúsít, őrt állott, hogy ne engedjen be vevőket.“ A bírót Bodillyneer hívták, akinek ismerős a neve az Arlesoroff-perből kifolyólag. Indokolás: Safra Zwi, majmolta a hitlerista zsidóellenes bojkottot és ezzel ártott a zsidó népnek, mert hiszen a világ zsidók iránti szimpátiáját csökkentette.

Hát gratulálunk magunknak. Van nekünk még bírák Palesztinában is. Már mint ilyen Bodilly-bírák. Akik nem engedik, hogy a zsidók iránti világszimpatia csökkenjen. Már pedig erősen csökkent volna — gondolja a böles ren? — ró — ha a 17 éves zsidófiú, jogos felháborodásában nem engedte, hogy Palesztinában hitleri árukat árúsítsanak. Kétségtelen tény, hogy Angliában erős a németellenes bojkott, főleg a nürnbergi törvények kihirdetése óta. Amerikában, Lengyelországban, Hollandiában erőteljesen dolgoznak a bojkott-komiték. És van is eredménye ennek a megmozdulásnak. Csak sajnós Palesztinában más a helyzet. Ott van a szerencsétlen transz-egyegyzmény, amely rákényszeríti Palesztinát arra, hogy német árukat átvegyen. És ha ezt nem tudja, vagy nem akarja megérteni egy lelkes 17 éves zsidógyerek, azért még nem szabadna neki 12 korbácsütést adni egy arab rendőrrel. Furcsa martiriumok vannak. 600.000 német zsidó a kintadon vonaglik Németországban. Üzleteik előtt ott állanak a terroristák és nem engedik be a vásárlókat. És a „mi országunkban“ eszébe jut egy zsidó fiúnak, hogy „szemet-szemért“ akkor jön az angol bíró és meztelen hátára tizenkettőt üt a korbáccsal. Furcsa idők, furcsa dolgok. Olyan specifikusan zsidó. Ez sem történhetne meg mással, csak velünk, zsidókkal. Mert mi olyan „sonderlingek“ vagyunk, mindenhol és mindenkor... Nekünk leghalálosabb ellenségünk a német zsidók Palesztinába. És ha ezen egy 17 éves fiú sirni szeretne, akkor korbácsokat kap. Furcsa világ és még furcsábbak... mi magunk.

Franciaország dicsérete...

A sok jaj és a sok baj közepette, amelyről hirt adunk állandóan, kell legyen néhány vigasztaló momentum is, mert különben kétségbe kellene esnünk sorsunk sivársága felett. Egy ilyen vigasztaló momentum, hogy Franciaországban még mindig élnek a régi dicső tradíciók. Ez az ország valóban ideológiailag mélyen benne gyökeredzik a demokrácia és emberszeretet termékeny és a jövő magvát, minden fassizmus dacára, magába foglaló humuszában. Sok kisebb ország zsidósága is sokat köszönhet ennek a nagyszerű gall szellemnek, mert az ugynevezett „francia orientáció“ jelenti egyúttal a kis országok zsidóságának megnyugtatót a tekintetben, hogy nem kerülnek a germán taposócsizma járma alá.

Ime egy példa a francia megértésre. A párisi kormány értesítette a Népszövetség fűfikárságát, hogy ezentul azoknak is kiad majd Nansen utlevelet, akinek el kellett hagyni a Saar-vidéket.

...és sose feledje el:
KALODONT
fogmosás közben
eltávolítja a fogkövet!

Kalodont rendszeres használata eltünteti a veszélyes fogkövet és megakadályozza annak újraképződését.

A Kalodont 3 kiváló tulajdonsága biztosítja a helyes fogápolást:

1. a speciális fog-és száj-szájban enyhe habja alaposan megisztítja a fogakat, ott is ahová a fogkefe nem juthat el;

2. a különlegesen finom tisztító anyag kifényesíti a fogzománcot, anélkül hogy azt megtámadná;

3. a Dr. Bräunlich által összeállított Sulfurizin-Oleat fokozatosan távolítja el a fogkövet és megakadályozza az újraképződést.

KALODONT

FOGKŐ ELLEN

Akik tudják, hogy milyen frivol-játékokat üztek a zsidó és nem zsidó menekültekkel, azok kétszeresen méltányolják a franciák gesztusát. A nagyhatamok votak olyan szívesek és egy főkomiszáriátust állítottak fel a menekülteknek, akiknek a világ zsidói gyűjtötték a pénzt, hogy az ügyeket intézze és még nagy fenntartási költségeit is a zsidók adták. Még ideiglenes utleveleket és iratokat sem tudott adni James Macdonald urakinek hivatalát most meg is szüntetik. A norvég kormány nemrégiben nagyszabású akciót kezdett, hogy a Népszövetség vegye védőszárnyai alá ezeket a hazájukat veszített szerencsétleneket és amely javaslatot éppen most utasította vissza a Népszövetség, illetőleg a papirkosárba dobták. De ennek dacára, a sok „girem-górem“-ezés mellett, egyetlen ország létezik, egyetlen nagyszabású és széles látókörű kormánya a világnak, amely tudja és érzi mi a kötelessége a saar-vidéki és más menekültekkel szemben. És ez az ország a gloire népe, a régi igazságszerető Franciaország. Megint a régi nagy nép, a világ legelső köztársasága, a gallok nagy népe: Franciaország.

Szegedi szakáll...

Szegedében történt, a Tiszapárti nagy magyar városban, a szegedi halászlé és a régi árvíz után oly széppé épült városban. Ott történt ez a kis eset, amelynek sok humoros oldala is van, de azért egy kissé elszomorító is. A nagy hitközség keretében fennáll egy ortodox imaegyesület is. Ennek azonban szintén kevés igazi ortodox tagja van, mert Szegedében szombaton van a hetivásár és az „ortodox hivek“ is — hogy úgy mondjuk — egy kissé könnyen bannak a szent vallási törvényekkel. De nem csak szombaton vannak bajok, hanem hétköznapokon is. Alig gyűl össze egy minjén és ezért nagyon örültek, amikor egy szegény nagyszakállu öregember állott be minden reggel az imádkozók közé, hogy legyen egy komplett minien. Így is volt néhány napig és nagyon örültek a „hézagpótló“ öregnek. De egy szép napon nagy baj történt. Egy szabóes megyei ortodox fiú... Szegedre vonult be katonának

véletlenül az öreg mellé került és meglepetéssel látta, hogy a „tizedik“ fordítva tartja az imakönyvet reszkető kezében. Kiderült csakhamar, hogy nem is volt zsidó akinek ez a „trükk“ elég szépen jövedelmezett. Az imaház vezetőse rávette az öregot, hogy büntetésből, vágassa le, oly „kegyesnek“ látszó ősz szakállát. Így szegényebb lett az öreg „rituális“ eszközétől és megérthetősi lehetőségétől...

Levágatták az ál-zsidó szakállát és tanulság csak egy lehet belőle, hogy néha jól jön egy kis szakáll, mert abból is pénzt lehet kisajtolni, viszont egy ilyen minjén — valódi szegedi minjén volt. Mint ahogy nem hamis, a szegedi paprika és nagyon jóízű, a szegedi halászlé, pláne — ha nem ér bele a szegény ember szakállá...

A petrovgradi (nagybecskereki) keresztény kereskedők bezárták üzleteiket Jomkipurkor

A nagybecskereki kereskedők egyesülete elhatározta, Terzin Zsivojin elnök kezdeményezésére, hogy Jomkipurkor délután bezárják kivétel nélkül üzleteiket, a zsidók iránti szolidaritásuk kifejezésésképpen. Ez szép és lojális tett volt, amely élénk fényt vet arra a megértő szellemre, amely egész Jugoszláviában uralkodik a zsidósággal szemben. Minden kereskedő bezárt. A szerb, a magyar, a német kereskedő. Csak egyetlen egy tartott nyitva tovább is, a Ruszki Bazar tulajdonosa, aki orosz emigráns. Ehez bement a kereskedők elnöke és kérte, hogy ne törje meg a szolidaritást és szintén húzza le a rollóit. Mire az orosz-antiszemita kijelentette, hogy fütyül ő a zsidókra. Nincs szüksége zsidó vevőkre. Így az orosz-emigráns. Valódi „orosz-szellem“-et vitt a nagybecskereki megértő atmoszférába. Oly igazi pogrom-szellemet, melynek a nagy Oroszország is pusztulását köszönheti.

A jugoszláv lapok foglalkoztak az esettel és a legnagyobb csodálkozással kommentálják az esetet. „Nálunk Jugoszláviában

nem lehet ezt a bomlasztó szellemet meghonosítani" írják a lapok. „Ez az ország a valósi megértés és összefogás országa, nem a felekezeti gyűlölködés és az olyan embereknek, akik ilyen szellemet képviselnek, nálunk nincsen helyük“

Talán Németországba volna aiánlatos költöztetni ennek a Ruszki Bazárnak tulajdonosát. Remélhető viszont, hogy a jugoszláviai zsidóság nem fogja támogatni azt az embert vásárlásaival, aki „fütyül a zsidóra.“

Szerencsére ott még nem fütyülnek a zsidókra. Még az orosz pogrom-hősök sem tehetik ezt. Ez a szellem nem kerülhet a jugoszláviai közéletbe, mert ott nincsen talaja.

Női rabbi a londoni reformzsinagógában

Egy londoni ujság a következőket közli: A legnagyobb londoni zsinagógában 1900 ember gyűlt össze a Roshasono alkalmából. Ez alkalommal férfiak, nők és gyermekek együtt ültek. Dacára annak, hogy ez a legnagyobb angol imaház, mégsem volt elég hely ez alkalommal és egy pót-imaházat is berendeztek az előcsarnokban, amelyet dr. Claude Montefiore nevére neveztek el. A két istentiszteletnek egy imarendje volt és „lautsprecher“-rel közvetítették az orgonabugást, meg a kántor énekét. Még dr. Mat-tuck főrabbi beszédét is hangerősítővel adták tovább a nagy csarnokba. De nem csak ezt, hanem a sófár hangját is így közvetítették. Érdekes lehetett, amikor a „hangerősítő“ adta tovább a hangot. Szép beszédet tartottak a két rabbi. Dr. Montefiore és Lily H. Montagu. Lily főrabbi. Auch nicht uninteressant. Egy „rebe“, aki nő és Lilynek hívják. Képzeli, hogy milyen szépen volt ruzsolva a rebbe szája-cskája. Nem rebbecen. Oh, a világért sem. Ő maga a főrabbi. Lily rabbi. És amikor a sófár megszólalt, az is érdekes lehetett, ebben a reformtemplomban. Sófár — a hangszórával. Meg Lily rabbival. Modern reform-csodabogár.

Talán azt is elérjük, hogy a rádió fogja közvetíteni a sófárfuvást. Mit tudjuk még mit hozna a modern „kor“. A mai tankos, gázos, repülőgépes világban, hallani fogjuk, hogy mondjuk Lily rabbi, a Deventryből szépen fuvóláznia fogja a sófárt, nagy közvetítési effektusokkal, két jazz közt. És később majd a televíziós világban még a Lily-rabbi fitos kis orcáskáját is fogjuk látni, amint tálész helyett fátalos kalapban, piros szájjal dudolja a tekiót. Az bizonyos, hogy ez nem konzerválja a zsidóságot. Sőt, egy kissé komikus is teszi. A londoni nagy zsinagógában egy kicsit megtréfálták a tradíciókat, a szent napon és inkább koncert, mint ájtatosság volt jelen...

Rachel, a híres francia-zsidó tragika...

Csak úgy minden apropos nélkül, egy kis színes emlékezés a legnagyobb francia tragikáról, Rachelről.

Louis Barthou, a Marseilleben megölt volt francia külügyminiszter írta róla tanulmányában: — „Volt egyszer egy kis zsidó gyerek, aki egy szegényes kocsmában szobájában látta meg a napvilágot. Szülei vásárról-vásárra vándoroltak, a végtelen országutakon Németországban és Svájcban és kis

POPPER SPORT

áthelyezve

ORADEA
Bul. Reg. Ferd. 10

Stern-palotába

ORADEA
Bul. Reg. Ferd. 10

kordéjukon magukkal vitték nagy-nagy szegénységüket. Egyszer, amikor a kis kocsi nagyot zökkent az országút egy gödrénél, egy kis csomag kiesett a kocsiból. A járókélők azt hitték, hogy egy kis csomagot vesztek el a szegény vándorok és utánuk kiáltottak. Akkor vették csak észre a szülők, hogy gyermekeik esett ki a kordéból.“

Igy kezdte a Rachel életrajzát Barthou, annak a Rachelnek élettörténetét, aki a legnagyobb francia művésznő volt. És így fejezi be tanulmányát: — „És mert Racinet oly finom tüzzel szerette, amiért Corneille drámáiba oly zseniálisan vitte bele és fejezte ki saját személyiségét, azért lesz Rachel, a kis zsidó lány örökre halhatatlan...“

— De mit írt róla kortársa, Heinrich Heine? Ezt írta:

— Amikor évekkkel ezelőtt barátaim un-szolására meg akartam ismerkedni vele, sok mértőföldet kellett mennem, amíg családjának nyári lakához érkezünk. Amikor végre megérkeztem asztalhoz ültünk és megjelent Rachel-papa, Rachel-mama, la soeur Rachel és la frère Rachel. Hol van Rachel? — kérdeztem. Elle est sortie — mondották — mais voilà sa famille! (Eltávozott, de ime itt a családja!) És nevetnem kell, mert mind azt

hitték, hogy elment az eszem. Mert egy anekdóta jutott eszembe, arról az emberről, aki olvasta egy újságban, hogy egy szörnyet láthat, amely egy nyulacska és csuka házasságából született. Amikor a tetthelyre érkezett, megkérdezte, hogy hol a szörny, mire azt válaszolták hogy a muzeumba küldték, de itt van a nyulacska és a csuka, azok láthatók, s erről személyesen meg is győződhet.

Igy mesélte ezt el Heinrich Heine, amelyet 1848 március 22-én mondott el Fanny Levandnak.

És végül a legérdekesebb. A híres francia nőnek a legnagyobb tiszteletet Németország adta meg azzal, hogy a potsdami Pávaszigeten szobrot állítottak neki, abból az alkalomból, hogy 1852-ben a cári pár látogatása alkalmából játszott a porosz királyi udvarban.

Hol van ma már Heine, akinek szobrai ledöntötték és eltávolították Hitler-országban? Hol vannak a régi idők, amikor zsidó színésznő játszhatott a cár előtt Potsdamban? Hol van mindez?

Csak Rachel halhatatlansága kísért a művelt és efoquatlan világ emlékei között...

Palesztinai Földvásárlási Társaság alakult Erdélyben

Szeptember 15-én tartotta meg Clujon alakuló közgyűlését a Palesztinai Földvásárlási Társaság, amely azóta is lankadatlan buzgalommal folytatja szervezési munkálatait. A társaság központi irodája, amely dr. Léwy Lajos vezetése mellett Jiboun működik, jelenleg az egyes városok helyi bizottságainak megszervezésén dolgozik. Ezek a helyi bizottságok alkotják a társaság külső gócait és az a feladatuk, hogy a társaság taggyűléseit lefolytassák és a befolyt jegyzéseket a földvásárlás megtörténteig kezeljék. Eddig Erdély 15 városában működnek helyi megbízottak, akik a legnagyobb lelkesedéssel karolják fel a palesztinai földvásárlás égetően szükséges munkáját. A társaság célja, hogy a zsidó rétegek közömböségét a föld iránt legyőzze mert ez a közöny az erעי építómunkában is károsan érezteti hatását. Az odaözönlő zsidóság ugyanis főként a városokba helyezkedik el, mert idegenül áll a termő földdel szemben. A társaságnak tehát még sok nehézséggel kell megküzdenie, míg sikerül meggyőzni a széles zsidó tömegeket. De egy céltudatos felvilágosító munka, a befolyt pénzeknek lelkiismeretes kezelése, jó üzletvezetés, bizonyára megfogják szerezni a társaság iránti bizalmat. A társaság eddigi működése, céljainak világos és nyílt feltárása arra enged következtetni, hogy megfog tudni felelni hivatásának. Erdély zsidósága, amely a cionista alapok támogatásában szépen kiveszi részét, még igen keveset tett az erעי mezőgazdaság fejlesztéséért.

A társaság felépítettsége olyan, hogy minden tagnak módjában van véleményét kifejteni és az ügyek menetébe betekintést nyerni. A társaság vezetősége egyébként is azon van, hogy felhasználva Czur Salom település hibáinak tapasztalatait, kikerülje azokat. Ez annál is inkább könnyű, mert ez esetben nem spekulatív városi területekről van szó, hanem csupán művelésre szánt földek vásárlásáról. Nagy horderejű a társaság azon programja, hogy az itteni mezőgazdasági kiképzést is végre akarja hajtani. A Palesztinai Földvásárlási Társaság megteremtésével végre egy olyan szerv létesült, amely ezzel a fontos problémával komolyan foglalkozik.

— Román vezető férfiak nyilatkozata az antiszemitizmusról. D. I. Inculet Románia belügyminiszterét meginterjúvolta egy amerikai lapnak a tudósítója. A belügyminiszter nyilatkozatában a következőket szögezte le: „Nálunk formális zsidó probléma nincs. Bár létezik egy ugynevezett antiszemita mozgalom. Románia három kormányképes pártja a demokratikus konstitúció alapján áll. Az országban a legnagyobb nyugalom uralkodik és biztosíthatom önt, hogy ezt a nyugalmat nem fogja senkisé megzavarni. Öfelsége II. Károly király a legnagyobb éberséggel őrködik a román nemzet demokratikus igyekezet felett. Ugyancsak ilyen formában nyilatkozott Madgearu exminiszter: „A Nemzeti Paraszt párt nacionalizmusa koncepciójában összeegyeztethető a demokratizmussal. Az ország felsőbb érdeke, hogy kikapcsoljunk a munkaelosztásoknál bármely vallási, nemzeti, vagy faji türelmetlenséget. Az olyan romboló metódusok, amelyeket az antiszemita pártok használnak, csak árthatnak nemzeti becsületünknek és hazánkunk.“

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Őszi és téli

CIPŐ

különlegességek
legolcsóbban

Chalucoknak 5%
külön engedmény!

NIMBERGER-nél

Chalucoknak 5%
külön engedmény!

CLUJ, Piața Unirii 28. — (Hotel Central)

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Tisri 28. Okt. 25.
Szombat: Tisri 29. Okt. 26.
Heti szidra: כראשית
Heti hattóra: מהר הרש

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5'10
gyertyagyújtás 5'20
Istentisztelet kezdete 5'25.
Szombat befejezése 6'20.

Ros chodes bencsolás כרכי נפש
Ros-chodes: vasárnap és hétfő

Egy nagy zsidóbarát király halálának évfordulója

Páris, október hó. Emlékszünk. 1934. október 9-ét intuk. Páris ragyogó, gyönyörű késő őszi napra ébredt, amikor ujjong a Fény Városa és tobzódik a természet szépségében. Az uccákon óriási forgalom, a kávéházak terraszai tulzsufoitak, az újság-árusok ordítják a nagy lapcimeket, amelyek közül kiemelkedik a nagy szenzáció, hogy aznap este érkezik a francia fővárosba Jugoszlávia uralkodója. A különkiadások már közlik a „Dubrovník” hadihajó marseillei megérkezését és részletesen közlik Barthou külügyminiszter várakozását a királyi vendégre. Egy újság koraesti kiadása már a „Dubrovník” hajó megérkezésének képét is hozza és a párisi városházán utolsó simításokat végzik, hogy a királyi vendéget megfelelő keretek között fogadják. Feszült érdeklődéssel és várakozással néznek a nagy látogatás elé.

Hirtelen óriási tumultus kerekedik az uccán. A megjelent különkiadásokat egymás kezéből tépik az emberek. Gondterhelt arcúval olvassák a nagy világszenzációt: „Merényletet követtek el Sándor király és Barthou ellen.”

Igy végződött akkoriban ez a látogatás, amelyetől a világ oly sokat várt. És ez végső befejezője volt egy királyi sorsnak és pontot tett egy olyan politikai irányra, amely nem alakulhatott ki teljesen.

Ezzel az évfordulóval kapcsolatban fel kell eleveníteni, hogy mennyire tradíció a ilioszemizmus Jugoszlávia uralkodójánál. Amikor I. Péter király betegsége miatt átadta az uralkodást Sándor fiának, azt is emlékeztetése véste: „Csak az az ország bódulhat, ahol a zsidóknak is jól megy soruk. Ezért ezt jól vésd emlékezetedbe, mint uralkodásod egyik fontos alappilléret.”

Akkoriban azt hitték, hogy ennek dacára meg fog szakadni a zsidóbarát tradíció, amely annyira ment, hogy Péter király baráti köre nagyrészt zsidókból tevődött össze. De fia, a mártírhalált halt Alexander király hű őrzője volt az apai tanácsnak.

Amikor 1918-ban a szerb légio áttörte a frontot Szaloniknál, és Skoplje régi cári város ellen vonult, a sors úgy akarta, hogy az első halott egy zsidó legyen.

Ekkor az volt a tragikusan elhunyt uralkodó kívánsága, hogy ennek a városnak főutját erről a zsidó hősi halotról nevezzék el. Amikor Szerbia, Horvátország és Szlovénia egyesült a mai Jugoszláviába. Alexander király továbbra is őrizte az apai tradíciókat. A kis Szerbiából nagyhatalmi állást betöltő állam lett, azonban a zsidók széleskörű jogai semmiféle csorbitást nem szenvedtek. A jugoszláviai hadseregben sok tiszt szolgált, számos bíró funkcionál és sok ügyvéd, orvos is hivatali állásban van. A kórházakban sok zsidó orvos dolgozik és az egyetemeken szabadon folytathatják tanulmányaikat a belföldi és külföldi diákok egyaránt.

Amikor Sándor király évekkel ezelőtt az ország politikai helyzetét más alapokra fektette, gondolt a zsidókra is és a legszélesebbkörű autonómiát biztosította számukra. Amikor pedig az ortodoxok azzal állottak elő, hogy nekik ebben a keretben külön autonómia kell, akkor egy és fél óráig magyarázta nekik, hogy mennyire fontos és mennyire életbevágó a zsidóságra, az egység és az összetartás. Amikor egyik jelenlévő zsidó delegátus később nyilvánosságra hozta a beszélgetést, a legnagyobb csodálkozásának adott hangot afőött, hogy a megdicsőült király mennyire verzátus zsidó dolgokban. A király különben hozzájárult a külön ortodox szervezkedéshez, azonban nem engedte széjjelszakadni a zsidóságot.

A jugoszláviai szenátusban foglal helyet Alkalay főrabbi, akinek herceg-érseki rangja van. Amikor a grand-rabbi egy jugoszláviai helységbe jön, a hatóságok úgy fogadják, mint bármelyik legmagasabbrangu egyházi főpapot. Amikor a zsidó hitközségek kongresszust tartottak az országban, a király személye körüli adjutánsát küldte ki, mint olyat, aki tolmácsolja a király üdvözetét. A cionista munkák iránt is érdeklődést tanúsított és számos cionista ügy fővédnökségét vállalta, ami az ottani cionista fejlődésre igen jó hatással volt. Természetesen ez a királyi szimpátia minden vonalon éreztette jótékony hatását. Így a híres esetenél is, amikor egyetlen antiszemita interpellálta a belügyminisztert, a német menekültek ügyében. Akkor azt válaszolta az interpellációra a miniszter:

„Nagy királyunknak, Péternek tradíciója szerint járunk el és nem térünk le erről az utról és szívesen helyet adunk minden politikai menekültnek és azoknak, akik raj és v. llási meggyőződésük miatt üldözötetésben részesülnek.”

Ez a szellem uralkodik különben ma is Jugoszláviában. A mai gyűlölettel telített világban, nagyon nagy értéke van annak, hogy vannak még országok, ahol zsidó testvéreink a legnagyobb békeességben élnek és a legnagyobb megbecsülésnek örvendenek.

Sándor király tragikus halála, a zsidóságnak is nagy gyászt jelentett, mert egy nagy barátját veszítette el benne. Halála évfordulóján minden zsidónak kötelessége kegyelettel gondolni rá és nekünk romániai zsidóságnak is, hogy királyunk családi gyászja is volt ez a tragikus esemény, amely elrabolta az élők sorából Jugoszlávia királyát és a franciák tehetséges külügyminiszterét.

Ennél voltam, annál voltam Sajnos mindig becsapódtam

Lásd itt van
A KATZ!

FINOM SZÖVETET VÁSÁROLHATSZ
STR. AVRAM JANCU 1.

— Mandzsuriában elrabolják a jómódú zsidókat. Charbin. Az utóbbi években többször elfordult, hogy charbini zsidókat banditák elfognak és vagy megölik őket, vagy magasösszegű váltságdíjért szabadlábra helyezik. A rablók rendszerint orosz emigránsokból rekrutálódnak, akik egykor a „fekete százak”-hoz tartoztak. Ezek összefognak kínai banditákkal és elrabolják a zsidókat. Így ez év júliusában elrabolták M. Leonson nevű gazdag kereskedőt, akinek felesége 5000 dollár váltságdíjat ajánlott fel, de azt kérte, hogy előbb férjétől levelet kell kapjon, amelyben igazolja, hogy életben van. A rablók azt válaszolták erre, hogy Leonson „be van falazva” és csak egy kis nyíláson át élelmezik. Julius 31-ike óta semmi hír a rablókról, úgy hogy biztosra veszik, hogy a szerencsétlen ember nincs már az élők között.

— A lodzi városi tanácsban két zsidó van. A legújabb jelentés szerint, a feloszlatott városi tanács helyére kinevezett ideiglenes tanácsba, amelynek 24 tagja van, összesen két zsidót neveztek ki. Az egyik Fisel Lieberman, az ismert agudista vezér, a másik Klotzman mérnök, aki az asszimilációs mozgalom vezetője. Lodznak 600 ezer lakosa van, amelyből 200.000 a zsidó.

— Nagy tüzvész volt Saloniki zsidó negyedében. A salonikii zsidó negyedben, a Castoria-ban nagy tűz volt, amikor is sok zsidó üzlet és ház esett a tűz martalékául. A zsinagógát is csak nagy nehézségek árán sikerült megmenteni és most a hajléktalanok menhelyéül szolgált. A tűznél nagy pánikhangulat uralkodott, mert antiszemita csöcselék folytonos kiáltásokkal zavarta az amúgy is ijedt zsidóságot, amely attól félt, hog az egész zsidó negyed elpusztul a tüzvészben.

Az osztrák állatvédők a vágatási tilalomra tesznek ajánlatot. A bécsi kancellári hivatalhoz beadványt intéztek az osztrák állatvédők, amelyben egy törvénytervezet elfogadását ajánlják „az állatok kinzása ellen” és többek között kéri, hogy büntessék meg azokat, akik állatokat kineznek, tuleröltetnek, vagy szakszerűtlenül ölik meg. Az állatvédők ennek kapcsán kéri, „hogy melevéri állatokat csak előzetes elbódítás után lehessen megölni.” Nyíltan azt kéri, hogy tiltsák be Ausztria területén a rituális vágást. Természetesen arra nem terjed ki figyelmük, hogy a legnagyobb állatkinzás a vadászat, amikor sebesült állatokat kineznek.

Tanuljon Ön is a más kárán!

Ruhafestést, vegytisztítást csakis

VÉGH

cégnél végeztesse

Mindig sikeres szép munka!

Legolcsóbb árak!

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

Piața Regina Maria 2. Telefon 2-17.

Str. Avram Iancu 16.

Kína mohamedánjait is izgatja a jeruzsálemi főmufti. Sanghai. Az itteni mozlimok három arabnyelvű brosurát kaptak Haj-Amin-el-Husseini jeruzsálemi főmuftitól, amelyben közli, hogy a zsidóknak „sötét terveik” vannak az Orán mecsettel kapcsolatosan. Arra a megjegyzésre, hogy ez nem képzelhető el, azt válaszolta egy előkelő kínai mohamedán vezető, hogy nem képzelhető el, ha „Öszentsége” ezt írja, hogy annak ne volna alapja és nem hihehető, hogy alaptalan vádakkal illetné a zsidókat.

— Az abesszin zsidók imádkoznak a régus győzelméért. Prága. Az amerikai és európai nagy lapok kiküldött haditudósítói cikkeikben közlik, hogy nemcsak a kopt-keresztény templomokban imádkoznak az abesszin fegyverek győzelméért, hanem a falasáknál is, akik ma már az európai zsidóság befolyására, mindinkább megismerik a héber nyelvet és ezt az imát is, a régusnegesti-ért így mondják el. A tudósítók szerint a falasák származását titok fedi. Tradicionális náluk, hogy szolgálatot teljesítenek a hadseregben és most az olasz-abesszin konfliktusban is mint katonák rendez hadiszolgálatot teljesítenek.

Nem jó anya az, ki gyermeke bőrén takarékoskodik

S. Höfer

nem drága,
mégis a legjobb hintópor.

— Hogyan zsarolnak Németországban zsidókat? Offenburgban (Baden) egy Manthe nevű pénzügyi tisztviselő felesége segít ségével meg akarta zsarolni Mater Jakob nevű konfekció kereskedőt. Neve aláírásával levelet intézett a kereskedőhöz, amelyben azt közli, hogy amikor felesége a kerékpáron a kereskedő lakása előtt ment, rákacsintott és mert így tiszteletlenül viselkedett egy tisztviselő feleségével szemben, fizessen 6000 márka büntetést, vagy feljelentik. A kereskedő a zsarolót feljelentette a hatóságnál, aminek eredménye az lett, hogy a kereskedőt letartóztatták viszont a zsaroló házaspárnak semmi baja sem történt.

— A zsidó ünnepek „ellenforradalmiak.” Moszkva. A „militáns apikor-zimok” szövetsége erős kampányt folytatott az évben is a zsidó ünnepek ellen. Az istentagadók szervezetének tanácsa ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az ünnepek ellen most is folytatják a propagandát. A Roshasonoh, Jomkippur és Szukkosz csak arra jók, hogy a zsidó nemzeti propagandát erősítsék. Ezt hirdetik a moszkvai apikor-zimok. A nagyünnepek, mondja a kiadott felhívás „kimondottan ellenforradalmi karakterrel bírnak.” Azt is írják továbbá, hogy erősen kell támadni a külföldi burzsoáziát és a belföldön levő klerikálisokat és mindent el kell követni, hogy a zsidó nagyünnepeken a narika megvakítás nélkül folyék. A három moszkvai nagy zsinagóga a nagyünnepeken át tülzsfolt volt, minden propaganda dazára is.

Nemcsak a ruha a fontos, hanem a frizura is. Mossa haját On 'is mint barátja

BOMBIN - SHAMPONNAL

Kapható: Gyógyszertárakban, Drogeriákban, Illatszertárakban

Minden szép fejre

12 lei darabja.

— Meghalt a kopycznyei nagyrabbi. Bécs. Az elmúlt Roshasonoh első napján elhunyt Bécsben Izak Meier Heschel nagyrabbi 74 éves korában, súlyos szenvedések után. A messi földön híres rabbit sokezeren kísérték ki utolsó útjára. Heschel J. M. nagyrabbit, „Kopyczyner rebbe”-nek is nevezték chasszid körökben, unokája volt a híres apti esodarabbinak és unokája a ruzinai rabbinak, aki alapítója volt a híres szadagorai dinasztának. A most elhunyt nagyrabbi 1914-ben, a világháború kitörése után költözött Bécsbe, ahol a legnépszerűbb volt az összes menekült nagyrabbi közül. Négy fia és két leánya maradt. Legidősebb fia lép most örökébe. Másik három fia kereskedő. Az elhunyt nem exponálta magát politikailag semmilyen irányban, de azért közelállott az Agudához és amikor a bécsi két Knesset Gedaljon volt Bécsben, azokon mint vendég résztvett. A nagyrabbi halálával nagy veszteség érte a vallásos zsidóságot.

— Sok rabbiszék üresedett meg Olaszországban. A napokban hagyja el állását a firenzei főrabbi, S. Artom, hogy elfoglalja állását a római rabbiszemináriumban, ahol előadó lesz. Ezzel ismét megszaporodott az üresedésben levő rabbiszékek száma. Az „Israel” című zsidó lap ez alkalomból felhívja az illetékesek figyelmét arra, hogy mielőbb gondoskodjanak a megüresedett rabbiállások betöltéséről. Így például a nagy hitközségek közül üresedésben van a milánói, genuai és most már a firenzei rabbiszék is — kisebb helységek üresedésben levő rabbistulumokról nem is beszélve. Sürgősnek találja a lap az állások betöltésétől függ az olaszországi hitközségek hitélete.

— Csak tízenkét zsidó orvosnövendék a varsói egyetemen. Míg az utóbbi években 30 orvosnövendéket vettek fel évente a varsói egyetem orvosi fakultására, addig az ez évben történt felvételi vizsgákon 110 növendék közül csupán 12 volt zsidó. A visszautasított zsidó diákok között voltak olyanok, akik hetedszer állottak vizsga elé, meg olyanok is, akik külföldi egyetemeken már 3-4 évet hallgattak és most nem bírtak bejutni a varsói egyetem első évfolyamára.

A csehszlovákiai zsidók állampolgársági ügyt. Prága. Az itteni statisztikai hivatal jelentése szerint 1934-ben 5913 személy nyerte el a csehszlovákiai állampolgárságot. Ezek közül 354 (6,5 százalék) zsidó nemzetiségűnek vallotta magát, viszont akik „izraelita vallásának” vallották magukat 15,5 százalék volt. Az aránylag nagyszámu zsidó honosítás arra vezethető vissza, hogy az impériumváltozás idején sok zsidónak nem volt másban állampolgársági ügye, akik ezen a területen születtek ugyan, de csak most sikerült rendezni állampolgársági ügyeit.

— Terrorakciók a lengyel zsidóság ellen. Lengyelország különböző részeiben a legutóbbi időben újabb terrorakciók történtek a zsidó lakosság ellen. Laszkaszewból memorandum érkezett a minisztériumba (lublini kormányzóság), amelyben az ottani zsidó lakosok ablakait betörték és hat zsidó polgárt tetteg sulyosan bántalmaztak. Truskalosban (Czenstochau közelében) 60 zsidó családot Roshasonoh-kor terrorizáltak. A templomnak és sok zsidó lakta háznak ablakait beverték és sok zsidót tetteg inzuláltak. A zsidóság nem mert a templomba menni és bezárkóztak lakásaikba. Weisspender és Goldbart nevű férfiakat késekkel sulyosan megsebesítették. Első Roshasonoh napon egy huligan banda megtámadta a „Haganim” nevű kibuzot, megverte a chalucokat botokkal és megdobálta őket kövekkel, amikor is Meir Czarniewsky Grodnoból, Samuel Sagel Varsóból és Pulszky Izrael nevű chaluc Radomból sulyosan megsérültek.

Használjon rendszeresen keilemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja mindenféle vírusos és bakteriális betegségektől

Wyszliczky lengyel zsidó képviselő meghalt. Október 3-án meghalt Varsóban Wyszliczky képviselő, a lengyel zsidóság politikai és gazdasági életének egyik vezére. A legutóbbi sejm választásokon a kormánypart listáján mint egyetlen zsidó képviselő szerepelt. Legutóbbi számunkban közölt Halberstadt-esetben is igen erélyesen és nagy zsidó önérzettel a vádlott álláspontját képviselte és ő maga felajánlotta, hogy kész a vádlott helyét elfoglalni. Mivel a lengyel választási törvény rendelkezései szerint, pótválasztás csak akkor lehetséges, ha a mandátumok tizedrésze ürül meg. Ennek értelmében a varsói zsidó lakosság képviselő nélkül marad, s így Európa legnagyobb zsidó közönségének ezentul évekig nem lesz zsidó képviselője a lengyel parlamentben.

Nincs angol pénz Németország részére. A Manchester Guardian a következő nyilatkozatot közli, londoni diplomáciai levelezőjétől: Dr. Schacht-ot várják Londonban. Reméli, hogy ott kölcsönhöz fog jutni. Ha megfelel a valóságnak, hogy valóban pénzt akar kapni, akkor jobb, ha otthon marad. Van elég alapos ok arra, hogy sem az angol hivatalos körök, sem a magántőke nem fognak a mai Németországnak kölcsönt nyújtani. Az okokat a kölcsön megtagadására három pontban foglalhatjuk össze: 1. Nincsen bizalom a mai Németország gazdasági helyzetéhez. 2. Mindinkább ráeszmélnék arra, hogy egy adandó kölcsön csak a mai német rezsimeit erősítené. 3. Nem kétséges, hogy minden kölcsön, csak a német felfegyverzést gyorsítaná meg, amely most csak a legnagyobb pénzügyi nehézségekkel haladhat előre.

Állandó tárgyalások Ammanban. A transzjordánia fővárosában Ammanba szakadatlanul tárgyalások folynak a politikai helyzetről, amely az olasz-abessziniai háborúval vannak kapcsolatban. A tárgyalásokon résztvesz Emir Abdullah és a transzjordániai mandatarius hatalom megbízottja is.

Cipő

őszi divat különlegességek
női-, férfi- és gyermekcipőkben
legelőnyösebben beszerezhetőek

MUHARY-mál

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9. sz.

PALESZTINA

Ki lesz Kook főrabbi utóda? Jeruzsálem. A gyász hónap letelte után, amelyet Kook grand-rabbi halála után tartottak, felmerült az utódlás kérdése, amely nagy harcokat fog még előidézni a jelöltek között. Az áskenázi rabbi egy csoportja Z. P. Frank rabbi jelöltsége mellett kardoskodik. Ezek Frank rabbi érdekében a Palesztina kormányhoz és a Waad Leumihoz fordultak és kérték, hogy mint ideiglenes vezetőt ismerjék el Frankot. A Waad Leumi elutasította a kérést azzal az indoklással, hogy Frank rabbi nem tagja a Knesset Jiszraelnek, mert onnan korábban kilépett és ezért mint jeruzsálemi főrabbi nem jöhet tekintetbe. A Knesset Jiszrael alapszabályai szerint, még mint helyettes is csak úgy foglalhatja el az állását, ha arra megválasztják. A Waad Leumi viszont a főrabbinátushoz fordult, amelyben kéri, hogy a választást mielőbb vigyék keresztül. Frank rabbi különben hivatkozik arra, hogy ő a törvényes helyettes, mivel Kook főrabbi amerikai útja alkalmával, őt bizta meg a helyettesítéssel. Kook főrabbi volt hívei, Charlap palesztinai rabbi jelöltsége mellett vannak, aki különben szintén nem tagja a Knessetnek. Számos hive van Schapira kownói rabbinak és Írország főrabbijának Dr. Herzognak is. De beszélnek még rabbi Amiel-ről is (Antwerpen) és Dr. Chaim Tsernovitz jelöléséről is, aki „Rav Zsir” álnév alatt élénk írói tevékenységet fejt ki és Amerikában alapítója volt a zsidó állampártnak és annak vezetőségi tagja is. Az elhunyt nagy rabbi örökére — mint látjuk — igen sok a reflektáns és sok vitát fog még provokálni a megfelelő utód kiválasztása.

A Nemzeti Alap főirodája jelenti azt is, hogy a visszaépítő Emanuel Neumann helyére a Jewish Agency executívájának tagját, Dávid Ben Guriont nevezték ki a NA direktóriumába.

200.000 lengyelországi zsidó a Palesztinában. A lengyel-palesztinai kereskedelmi kamara gyűlést tartott, amelyen résztvettek többek között: Stanislav Lukaszewitz, tel-avivi lengyel konzul és Shelush Moseh, a lengyel-palesztinai kereskedelmi kamara elnöke. Levite elnök kiemelte annak jelentőségét, hogy mennyire fontos a lengyel gazdasági munka Palesztinában, ahol 200.000 lengyelországi zsidó él. A kamara igazgatójt Thon mérnök kijelentette, hogy palesztinai termékekből nagy kiállítás rendeznek Lengyelországban és a tel-avivi mintavásáron a lengyel pavillont megnagyobbítják.

Daganja Alef és Béth kolóniákon, amelyeket a Keren Hajjesod létesített a Jordán völgyében, új öntözőcsatornát készítettek, amely 200 dunam földön lehetővé teszi, hogy a legintenzívebb termelést folytassák. Mostantól főzeléket és lucernát termelnek és megnagyobbítják a tejgazdaságot.

Egy palesztinai út újjáéleszti szellemét tanúságos, nemzeti kötelesség szemléltetését ad Önnek az óriási zsidó alkotásokról — a régen fennálló utazási és turista roca, a

„ZION LLOYD“

BUCUREȘTI, Calea Victoriei 33.
Telefon 3.6 13
(M. Jampolsky vezetése alatt)

mely által már sok ezer utas jutott ki Palesztinába, az ország minden részéből. A legkonvenióbb feltételekkel juttatja Önt ki Palesztinába, Pontos és precíz felvilágosításokat és utabiztosításokat ad Önnek az ottani helyzetre vonatkozólag.

Erdélyi képviselők:
Dr. W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.
Nicolae Balázs ORADEA, Str. Alexandri 34.
„Hermes“ BAIJA-MARE
„Comercia“ Sa u-Mare, Piața Brătianu No. 1.
Eugen Weisz SIGHET, Calea Bogdan Vodă No 33.

Haber professzor könyvtárát Palesztinába szállították. Chaim Weizman elnöknek sikerült a nemrég elhunyt nobeldíjas híres tudós, Haber professzornak tudományos könyvtárát megszerezni a Daniel Schieff intézet javára. A napokban meg is érkezett Rechobothba 45 ládában a nagyértékű könyvtár.

Kirjath Gaphen, az új Lydda melletti zsidó település. Lydda mellett, a Lydda-Tel-Aviv közötti úton 450 dunamos területen Kirjath Gaphen néven új település létesült. Egy agyagárugyártató létesítmény, ahol 40 munkást foglalkoztatnak és egy cipőgyártó kooperatívát, amelyben 30 család talál foglalkozást.

Leszállították a cukor-vámokat Palesztinában. A cukorvámok tervezett leszállításával kapcsolatban cukorhiány mutatkozott Palesztinában, mivel az importőrök nem akarják elvámolni a vám-raktárakban levő árujukat. A kormány ennélfogva azonnali hatállyal életbe léptette a vám-csökkentést, amely szerint az eddigi 10 mills helyett 5 mills lesz egy kilógram cukor váma. A parfüm-esszenciák vámját 25 százalékra szállították le. A tea vámját is, amely dobozokban érkezik 30 mills-ről 20-ra szállították le per kilogram.

Tel-Avivban az utóbbi hetekben ismét erősödött a munkáshiány. Oka ennek a folyton élénkebbé váló építkezési tevékenység, amely néhány közmunka kiadása folytán még fokozódott. Új gyárak is létesültek, amelyek munkáskezelést igényelnek. A munkások beszivárgása a kolóniákról megszűnt. Nagy a hiány főleg szakmunkásokban. A munkás kamarák erősen várják a kormány új certifikátjait.

„Palesztina pénzügyi helyzete egészséges” — mondotta S. Hoofien Anglo Palesztina Bank elnöke, Jerusalem. Az Anglo-Palesztina Bank elnökgazgatója S. Hoofien, a sajtó képviselő előtt kijelentette, hogy Palesztina helyzete gazdaságilag egészséges és sajnálja, hogy pánik volt, az olasz-abesszin konfliktussal kapcsolatban. A kisebb bankoknál a megrohanás erősen érezhető volt és a hitelélet is bizonyos fennakadást szenvedett és az építkezések tempójára is kihatással volt. Hoofien szerint a pénzügyi helyzet egészséges és szoros kapcsolatban van az angol pénzügyi helyzettel, amely minden krízisnek ellentáll. A nagybankok, így a Barclays Bank és az Anglo Palesztina Bank is, nagystílusban állottak a kisbankok mellé. A Hypotheken-Bank újabb kölcsönöket folyósított, hogy az építkezésekben fennakadás ne legyen. Havonta 100.000 font kölcsönt folyósít.

Noah Lipschitz halála. A napokban meghalt Ramat Ganban (Tel-Aviv mellett) Noah Lipschitz, aki egyik vezető tagja volt a chisinaui Chibbat-Zion mozgalomnak. Az elhunyt egykor titkára volt a jelenlegi tel-avivi polgármesternek, Meir Dizengoffnak. A besszarábiai Chové-Cion mozgalom vezetője volt. A 90-es években együttesen dolgoztak ki annak tervét, hogy 100 zsidó családot telepítenek ki szövetségi alapon Transjordániába. Lipschitz az utóbbi időben titkára volt az Achad-Haam zsinagógának.

Egy új arab párt alakult Palesztinában. A nemzeti-arab nacionalista mozgalomból ismert Nablus városban két arab politikusnak, Latif Malla és Latif Tukan kezdeményezésére egy új arab pártnak alakuló ülését tartották meg a napokban, amelynek neve „nemzeti szárny” lesz. Számos határozatot hoztak a párt szervezésére vonatkozólag.

Irak konzulátust állít fel Palesztinában. Mint a jeruzsálemi illetékes helyen jelezték, Irak is konzulátust állít fel Palesztinában. Az első konzul már meg is érkezett és Haidában nyitja meg irodáit.

75.000 fontot hagyományozott egy filantrop héber kulturcélokra. Jichack Léb Grünberger, ismert zsidó filantrop, aki egy zürichi üdülőben szeptemberben 76 éves korában hunyt el, végrendeletileg 75.000 fontot hagyott héber kulturcélokra. Grünberg sokban hozzájárult ahhoz, hogy annak idején megvehették azt a területet, amelyen a héber egyetem épült. A végrendelet végrehajtója a Keren Kajemet lett. A végrendelet szerint az összeg alapítványként kezelendő, amelynek csak kamatait lehet egyelőre kulturcélokra adni évente. A kamatösszeg felosztását egy bizottság végzi, amely az egyetem megbízottjából, a cionista exekutive egyik tagjából egy héber íróból és KKL megbízottjából fog állani.

A Siralom-falánál letartóztattak egy zsidó ifjút. A Jomkippur kimenetelénél Schraga Hai kin nevű litvániai fiatalember, aki nemrég jött Kownóból Palesztinába és a Brit Trupeldor tagja, a Siralom-falánál megfujta a sófárt. A rendőrség azonnal letartóztatta, mert ezzel megsértette azt a status-quot, amelyet az arabok és zsidók között létesítettek néhány évvel ezelőtt. A fiatalembert három hónapi elzárásra ítélte a jeruzsálemi törvényszék. Tudvalevőleg törvény tiltja a sófár használatát a nyugati falnál és 1929 óta, amikor súlyos zavargások voltak, minden évben megtörténik, hogy egy zsidó fiatalember megfujja a sófárt Kotel Hamaravinnál, amiért elítélik.

A zsidó orvosok tiltakoznak az orvosi licenenciák korlátozásának terve ellen. Az 1928. évi orvosi rendeletet most megváltoztatják és az erre vonatkozó tervezet a hivatalos lap július 25-iki számában jelent meg. A tervezet intézkedései ellen a zsidó orvosok egy memorandumban tették meg észrevételeiket, amelyet a kormányhoz is eljuttattak. A tervezet szerint az orvosok működési engedélyét korlátozzák, viszont a zsidó orvosok e megszorítás ellen vannak, mert szerintük ez semmi esetre sem javítja meg az orvosok helyzetét. A memorandum azt sem helyesli, hogy disztinkválva akarnak az 1935. december előtt és után bevándorolt orvosok között. Azt is kéri, hogy függeszték fel azt a tilalmat, amely szerint orvosok semmiéle más foglalkozást nem üzhetnek. Többiben előfordult, hogy orvosok megérkezésük után kénytelenek más pályán tevékenykedni, amíg rendes elhelyezkedéshez jutnak.

Mindazok,
akik szeretnék

Palesztinát

meglátogatni
forduljanak bizalommal

O.R.T. utazási irodához

- 1 mert ott pontos információkat kapnak,
- 2 mert kényelmes utazást biztosít,
- 3 mindezt nagyon jutányos árban.

Podgyászszállítást nagyon előnyös árban vállalunk Kérjen még ma ingyen prospektusokat az

O. R. T.-161 Organizația Română de Turism

București, str. Lipsican No. 19. Et. I. Tel. 441-65.
vagy forduljon az alábbi képviselőknek:

**CLUJ: O. R. T. Calea Regele Ferdinand No. 33.
SATU-MARE: Josef Tevjovitz (Curtea Dacia).
ORADEA: Zoltán Leitner, str. Șaguna No. 11.
SIGHET: Lazar Stein, str. Dr. Ion Mihályi No. 9.**

75⁰ és 50⁰ vasuti kedvezményel
október 1-től 31-ig

București Luna Frontului Mărășești Kiállítás
Calea Victoriei (Telefonpalota mellett) Farcul Oteteleşanu.

Németország!...

Angol sajtóvélemények Hitler Németországról

London. A „Manchester Guardian“ az egész németországi zsidóüldözési akciót Hitler személyére vezeti vissza és annak a véleményének ad hangot, hogy a zsidótörvények nem végét, hanem kezdetét jelentik a további zsidóüldözéseknek. A „Daily Express“ írja: A zsidók elleni támadás bestiálisnak mondható és a vak gyűlölet gyümölcse. A „News Chronicle“ írja: A zsidók kérdésben épen olyan örültek bizonyult a Führer, mint szolgálékü követői. A „Daily Telegraph“ írja: A zsidótörvények nem méltók egy civilizált nemzethez, a német határon túl csak megvetéssel fogják olvasni és kommentálni ezt. A „Daily Herald“ azt írja: Hozzánk Angliában úgy érkeznek ezek a német hírek, mintha egy civilizálatlan korszakból jönnének. Reméljük, hogy ezek után, minden pénzügyi kérdés, amely abból az országból jön, süket fülekre fog találni a City urai között. A legtekintélyesebb angol lap, a „Times“ írja: A középkor óta nem hallottunk ilyet. A zsidóellenes törvények igazolói annak a spontán ellenszenvnek, amelyet kiérdemelt a náci rezsim. Ez csak kiélesíti azt a provokációt, amelyet már uralomra kerülése óta folytat a hitleri rezsim és külföldön csak ellenszenvet vált ki és a szociális egyenlőség elvének megcsufolása, amely végeredményben az emberiség nagyrésznél már második természeté vált.

A svéd zsidóság is tiltakozik

Stockholm. A göteborgi, malmöi és stockholmi zsidó hitközségek együttesen táviratot küldtek a XVI. népszövetségi ülésnek elnökéhez, dr Benesnek, amelyben a következőket közlik: A svédországi zsidó hitközség tagjai, mint minden jogalapon álló ember a világon, a legnagyobb felháborodással értesült a nürnbergi zsidóellenes törvényéről, melyek a középkori gettót újra felállították Európa szívében, annak minden borzalmával együtt. Az első alkalom ez az emberiség történelmében, amikor a fajelmélet a népi élet legális faktorait és megtörténhet az a szomorú következmény, hogy a népek és vallások között az ilyen elv által végleg felborul a jövőszony. A németországi zsidók üldözése veszélyezteti az egész világ jogrendjét. A Népszövetség emelje fel tiltakozó szavát a törvények ellen. A zsidók emancipációja, amely az emberiség egyik vívmánya, nem szabad, hogy feláldoztassék.

A spanyol zsidóság tiltakozása a német törvény ellen.

Genf. A madridi hitközség elnöke Ignacio Bauer, aki a spanyol népszövetségi ligák megbízásából időzik Genfben, meglátogatta dr Benest, mint a népszövetségi ülés elnökét és átnyújtotta neki a spanyol hitközségek egységes tiltakozását a németországi zsidóellenes törvények ügyében.

Nincs segítség a zsidó gyermekek számára sem

Reinhard államtitkár kijelentette, hogy a gyermek segélyakcióban csakis azok a gyermekek részesülhetnek, akiknek szülei

állampolgárok az 1935-ös állampolgári törvények szerint.

A „Grüneberger Anzeiger“ (Oberhessen) jelenti Londonban a következőket közli: Az eddigi mérleg mestert felmentik állásából, mert Max Rosengarten nevű zsidóval továbbra is összeköttetésben állott. Az új vásári mérleg mester Ernst Boeger. A második rendelkezés, hogy a község nagy mérlegét ezentúl csak árják vehetik igénybe. Zsidóknak és zsidóbérenceknek tilos. Minden mezőgazda, aki zsidóval összeköttetésben áll, bojkott alá kerül. A községi sütőde csak német néptársnak állhat rendelkezésére.

Valamennyi 25 évnél fiatalabb zsidó tisztviselőnek el kell bocsájtani

A legújabban kiadott rendelet értelmében, valamennyi zsidó leánynak, aki 25 évnél fiatalabb és mint elarusító, gép és gyorsíró, vagy más hasonló foglalkozása van, el kell hagyja „egy évre“ munkahelyét, hogy ez idő alatt háztartást tanuljon. Helyüket kizárólag árjakkal lehet betölteni, még a zsidó cégeknél is, akik szintén el kell küldjék őket. Természetes, hogy az így elbocsájtott tisztviselők sohasem tudják majd állásukat újra elfoglalni. Ez a rendelet nem csak az illető érdekelt nőre jelent súlyos csapást hanem igen sok szülőre is, akinek egyetlen kenyérkeresési lehetősége volt, hogy gyermekeik kerestek.

A német sportbiztos hamis kijelentései

Berlin. Tschammer-Osten országos sportigazgató kijelentette, hogy nem felel meg a valóságnak az a híradás, mintha a németek nem engednék meg a zsidóknak az 1936. évi berlini olimpiászon való megjelenését. Kijelentette, hogy Helens Mayer és Bethman kisasszonyok megengedi, hogy a német színeket képviseljék a nagy tornán. A sportbiztos kijelentéséből következik, hogy összesen két hölgyet hívtak meg, viszont Meyer Helene jelenleg Kaliforniában van és mert az emigránsok listáján tartják nyilván, nem fogja reszkirozni, hogy beutazzék Hitler országába, Bethman pedig Stuttgartban él, de körülményei nem engedik meg, hogy a felhívásnak eleget tegyen.

Kérjük mindenütt az
»ALBA-IULIA«
antiseptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gvártja:

Breckner János r. f.

Alba-Iulia

Igy áll Tschammer-Osten kijelentése a valóságban. Nem mond igazat, ahogy Führerje sem mond igazat.

Streicher nagy népszerűsége Berlinben

Október elején a berlini Sportpalastban amelynek 20.000 embernyi befogadóképessége van, Streichert hirdette mint szónokot. Jellemző arra a hangulatra, amely ma Németországot uralja, hogy a jegyeket az előadás előtt három nappal már szíjjelkapkodták.

Színházak és koncertek zsidók nélkül

Hamburg. Az NSDAP megállapodást létesített az összes hamburgi színházak vezetőivel, amely szerint a zsidók a jövőben sem színházelőadásokat, sem koncerteket nem látogathatnak.

A mainzi zsidók nem kapnak villanyt és gázt.

Berlinből jelenik. A mainzi elektrogáz társaság a következő határozatot hozta: „Csak árják és csakis árja kezekben levő üzletek tulajdonosai lehetnek a városi gáz és villamossági társaság tagjai. Ez a határozat azt jelenti, hogy mostantól zsidók nem kaphatnak sem gáz, sem villany-szolgáltatást. Ez azt jelenti, hogy sem a zsidó háztartások, sem zsidó ipari üzemek és kereskedések nem kaphatnak áramot és gázt és így a teljes összeomlás előtt állnak.

Streicher legboldogabb napja

Hannover. A „Stürmer“ véresszájú és véreskezű szerkesztője beszédet tartott Hannoverben, amelyben kijelentette, hogy életének legboldogabb napja, a nürnbergi gyűlés napja volt, amikor elfogadták a zsidóellenes törvényeket. Egyidejűleg élesen megtámadta a hannoveri polgármestert, aki nem akarta megengedni, hogy egy Stürmer plakátot kiragasszanak a város házára, mivel kijelentése szerint a „Stürmer“ magánvállalkozás, amely a zsidóellenes hangulatot arra használja ki, hogy ezáltal Streichernek anyagi előnyököt hozzon.

Felozlott zsidó hitközségek Németországban

A „Frankische Tageszeitung“ jelenti, hogy a Höheinöd (Pfalz)-ben eladták a zsinagóga épületét 900 márkáért, mert egyetlen zsidó sem lakik már a helyiségben. A templom helyén egy bérházat építenek. A „Mannheimer Gemeindeblatt“ hírei szerint a Saar-vidéken sok hitközséget felozlatnak, többek között Hamburgban is, mivel az ottmaradt néhány zsidó család, akik szintén elvándorolni készülnek, nem bírják fenntartani a hitközségüket.

A kikeresztelkedést visszamenőleg is töröljék

A „Judenkenner“ című ujság követeli, hogy a zsidók kikeresztelkedését visszamenőleg is annulálják. Ez egy „rejtett fajgyalázás“ a lap szerint. 1903 óta 42.372 vegyes házasságot kötöttek és ebből 100.000 gyermek származott. A Judenkenner szerint könnyen kiszámítható, hogy három generáció után ezekből a házasságokból 3 millió „Mischlinge“ származhat. A lap szerint a kikeresztelkedések száma a vegyesházasságokon felül 30 vagy 40.000-re tehető.

Megváltoztatták a zsidó Ballinól elnevezett német hajó nevét

A Hamburg—Amerika Linie híres 21.000 tonnás hajóját, az Albert Ballint átkeresztelték. A hajó új neve Hansa. A névváltoztatás arra vezethető vissza, hogy Albert Ballin zsidó volt. Ballin a háború alatt öngyilkos lett, mikor látta a német kereskedelmi flotta összeomlását. A Hamburg—Amerika Linie elnöke volt és a vállalat fejlődését nagyrészt az ő munkásságának köszönhetette.

KÖZÉLET

Elnökválasztás a dunaszérdahelyi izr. hitközségben. A dunajkastredai izr. hitközség képviselőtestülete az elmúlt héten tartotta meg hitközségi elnökválasztását, amelyen egyhangulag Weisz Sándor fűszer-nagykereskedőt választották meg az üresedésben lévő elnöki tisztség betöltésére. A hitközség zsidósága őszinte örömmel értécsült a választás eredményéről, mert a megválasztott elnök eddigi közéleti tevékenységével, puritán jellemével és igazságszeretettel garanciát jelent arra, hogy a hitközség ügymenete a legszebb konszolidáció jegyében fog folyni.

A sahy-i (Polyság) statusquo izraelita hitközség előjárósága követésre méltó példával szolgált, amelyre méltán figyelt fel egész Szlovenszko zsidósága. A hitközség előjárósága körlevélben felhívást intéz az ország zsidóságához, amelyben önszegélyző akció indítására segítő alap létesítésére szólítja fel a zsidóságot. Ez alap célja, hogy a szegény zsidó iparosokat, kiskereskedőket, diákokat segélyben részesítse, amelyre intézményeinknek elegendő pénzük nincsen. A sahy-i izr. hitközség felhívását a következő prominens zsidó vezetőférfiak irták alá: Köves Samu iskolaszéki elnök, dr. Holló József hitk. elnök, Sternfeld Miksa, a Chevra Kadischa elnöke, Kulka Miksa temp. előjáró, dr. Neumann Antal, a Herzl-csoport elnöke és dr. Hámos Aladár képviselőtestületi delegátus.

Rheuma, köszvény és ülőidegzsába

legjobban bevált gyógyszere a Togal-tabletta.

Kiválasztja a húgysavat. Még elhanyagolt esetekben is gyógyító hatású! Használja teljes bizalommal! Minden gyógyszeráránál és drogériánál.

Lei 52.— és Lei 130.— Svájci készítmény!

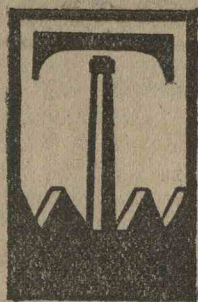
A bucaresti erdélyi zsidó hitközség vasárnap, október 27-én délelőtt 10 órakor tartja folyó évi közgyűlését az Emigratunú 10. sz. alatti levő templomában, amelyre a vezetőség ezúton is meghívja a Bucarestben lakó összes erdélyi zsidókat.

A brasovi aut. ort. izr. hitközség közgyűlése. Régen látott érdeklődés közepette folyt le vasárnap f. hó 13-án a hitközség székházában megtartott rendes évi közgyűlés. A három évre megválasztott előjáróság mandátuma lejárt és Sole Izidor elnök, kinek elnöksége alatt az egész előjáróság lelkes és szorgalmas munkával intézte a hitközség ügyeit, visszaadta a megbízást. A közgyűlés köszönetét fejezte ki az előjáróságnak és a felmentvényt megadja. A választást Káhn Izrael korelnök vezeti le, melynek eredménye: Elnök: Weiszfeller Kálmán, alelnök: Weisz Adolf, pénztárnok: Gál Jakab, ellenőr: Schachner Hermann, gondnokok: Beinhacker Mór és Steinmetz Imre, azonkívül a 18 tagú választmány. Az új előjáróság tisztelgő látogatást tett Sperber Dávid főrabbinál, aki további kitarító munkára buzdította az új előjáróságot és áldásos munkát kíván.

— Economist. Az ilyencimű közgazdasági hetilap teljesen átszervezett formában és változatos tartalommal jelent meg Clujon. E lap behatóan foglalkozik házasságok közvetítésével és itt Erdélyben egyedül áll a téren. Tartalmas cikkei mellett igen bő és változatos a hirdetési alyaga, amely különösen a hazasulandók ügyelmét érdemli meg. Egyes példány ára 5 lei. A kiadónival Str. Basarabia Nr. 1. De kapható minden lapelárusítás helyen.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
úgy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

brasovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
posztógyár termékei sem mulják felül!

— Egy zsidó bíró elleni elfogultsági kifogás — nem engedhető meg Csehszlovákiában. Mährisch Ostrau. Az iteni kerületi bíróság előtt tárgyalás folyt Knizek szerkesztő ellen, aki a „Moravskoslezsky Fasista“ lapban meg nem engedett cikkeket közölt. A védő dr. Richer volt, akinek első ténykedése az volt, hogy az elnöklő Kampf nevű felsőbbbírói tanácsos ellen elfogultsági kifogást emelt, annak zsidósága miatt. A felelősségrevonás egy a lapban megjelent antiszemita cikk miatt történt. Kampf tanácsos azonnal félbeszakította a tárgyalást és azonnal a kerületi tanács elé vitte az ügyvéd-védő kifogásait. Dr. Tesar elnök úgy döntött, hogy nem lehet egy bíró ellen elfogultsági kifogást emelni, annak vallása miatt. Az elnöklés továbbra is Kampf tanácsos kezében marad.

— Csak a zsidókérdésben egységesek. Brünn. A napokban folyt le a bíróság előtt az a per, melynek vádlottjai a nemzeti szocialista munkáspárt tagjai voltak, akiknek együletét feloszlatták államellenes cselekedet miatt. Első tanuként Fritz Lavory újságíró hallgatták ki, aki 1926-ban levelet irt Teodor Fritschnek, az azóta elhunyt antiszemita vezérnek, amelyben elismeri, hogy a szudéta-német nácik egységesek a birodalmiakkal. Igazoltnak látta a bíróság, hogy a csehszlovákiai nácik egységes nézetet vallanak Hitlerrel. Lavory azzal védekezett, hogy az egységes felfogást „csak a zsidókérdésre“ gondolta.

— A zsidó sportembereket kiléptették a brünni tornaegyletekből. Prága. A „Brünnner Turnverein“, amelyet egykor zsidók alapítottak elhatározta, hogy kilép a „Deutscher Turnverband“-hoz csatlakozik. Először az árjaparagrafus alapján működő „Deutscher Turnverband“-hoz csatlakozik. E lépés után a zsidó tagok és alapítók szükségesnek látták, hogy kidobásukat megelőzők, gyorsan kilépni. És ezután új egyesületet alapítottak, egy „német tornaegyletet!“ Egy prágai zsidó lap a következőképpen füz kommentárt az üggyhöz: „Nem az első és mert sok német-zsidó tornaegylet van, nem is utolsó eset, hogy a zsidók pénzén alapított és azzal nagyraemelt egyletek kidobják a zsidó tagokat. Nem első eset, hogy zsidó tornacsarnokokból, amelyeket zsidó szülők azért alapítottak, hogy gyermekeik testi képességeit növeljék, most a nácik birodalma lett. Nem első eset, hogy azokon a tornaszereken, amelyeket zsidók pénzén szereztek be, ma a „Stürmer“ antiszemita erősödnek. De sajnos, nem is az utolsó eset, ami most történt — a brünni zsidók újabb lépése is ezt bizonyítja!“

Könyvismertetés

Koffler Mózes: Tóra és zsidóság

Jiddis könyv. Fehér holló az erdélyi könyvpiacra. Koffler Mózesnek, ennek a különben is bátorhangu zsidó írónak volt „mersze“ egy ilyen könyvvel kijönni, egy különben is közönyös zsidó olvasóközönség elé. Koffler Mózes, aki hosszú évek óta aktív harcosa és vezére a vallásos zsidó cionizmusnak, nagy szellemi felkészültséget árult el addigi működése terén is és olvasottsága, tanult mivolta ebből a könyvből is kicsendül. Egy kis „kollektív“ tudásának nagy tárházából. Sok mindenről cseveg, vagy tanít az író ebben a könyvben és ha elő is fordul, hogy a csillogó drágakövek között vannak „strassz-kövek“ is, ez nem von le semmit annak értékéből. A vallásos meggyőződés pátozsa tárul elénk ebben a könyvben, ami annál dicséretreméltóbb, mert egy modern felkészültségű és tisztán fiatal ember szemszöge ez, nem pedig egy megkövesedett „maradi“ világnézet vetülete.

A könyv írásmodora, nyelvezete kellemes és könnyed. Már régen tud vagyunk azon az elfogult felfogáson, hogy a jiddis nyelv talán minderwärtigebb volna más nyelvénél. Igaz, hogy keverék, furcsa idióma, de már alkotnak rajta halhatatlan remekműveket és mégis nyolc millió embernek ma is anyanyelve. Ezen a nyelven is „kell tudni“ — s Koffler Mózes tud, nagyon is tud. A fiatalos tűz csendül ki minden sorából és „devorim hajocim min halév, nechnoszim el halév“ dolgok, amelyek szívből jönnek, szívet találnak. Koffler Mózes szíve vérével és agyának értékeivel írta meg az ifjúsághoz ezt a könyvet és bizonyos, hogy ezek a szívből jött szavak, szívet is tartalmaznak.

Koffler könyve becsületes tett. Megérdemli, hogy szeressék és támogassák önzetlen és a közösség érdekében kifejtett munkáját. A könyv 20 lei és megrendelhető a szerzőnél Sighet, Str. Bogdan Voda 48.

A „Renasterea Noastră“ jubileuma.

Bucuresti. Most lépett 12-ik évfolyamában a „Renasterea Noastră“ című román cionista hetilap, amelynek megindítása határkövet jelentett az okiráltságbeli zsidóság történetében. Ez az újság volt az első, amely nyíltan az akkor meginduló asszimilatorikus tendencia ellen szót emelt és bátor hangon írja állandóan a zsidó öntudat és önérték, valamint a cionista eszme érdekében cikkeket. Nagy érdemei vannak az okiráltságbeli zsidóság cionista eszmei nevelése körül. A lap Roshasonoh alakalmával lépett 12. évfolyamába és ezt egy bótartalmu ünnepi számmal jelezte.

Hétről-hétre

Róma. Az olasz csapatokban, amelyek jelenleg Abessziniában harcolnak, sok zsidó katona is van, akiket részben behívtak, másrészt önként jelentkeztek. Ezeknek a katonáknak az olasz kormány most két fiatal rabbit küldött Abessziniába, mint tábori telkészeket, hogy ott a szolgálatot el-
lássák.

Moszkva. A szovjetkormány elhatározta, hogy rendszeres hajójáratokat indít Odessza és Haifa között. Azoknak a zsidó kivándorlóknak, akik Németországból, Lengyelországból és a balti államokból igyekeznek Palesztina felé, különleges vasúti utazási kedvezményeket léptetnek életbe, hogy Odesszán át vegyék utjukat.

Berlin. Dacára annak, hogy a német vezetők többször kijelentették, hogy akciókat nem tölnek, mégis megtörtént néhány nappal ezelőtt, hogy a cionisták berlini székházát, a Meineke-strasse 10. szám alatti kövekkel megdobálták, ablakait betörték. A cionista szervezetek mint Keren Hajjesod és Keren Kajemet tábláit összetörték és nem kimélték az ugyanebben a házban levő „Jüdische Rundschau“ szerkesztőségét sem.
— A berlini és frankfurti zsidó közjegyzők rendeletet kaptak az illetékes hatóságoktól, amelyben közlik velük, hogy a miniszter rendelkezése értelmében nyolcnapon belül adják át pecsétjeiket és hivatali könyveiket a hatóságoknak, mert nincsen többé joguk, hivatásukat folytatni.

Varsó. Tízezer zsidó család fordult a nagy ünnepek alkalmából a zsidó jótékonyági egyesületekhez, s kérték azok támogatását, mert nagy nyomorban vannak. Sokan akadnak ezek között olyanok, akik régebben mint jómódu emberek voltak, ismeretek és maguk is az adózók között voltak. A nagyünnepek alkalmából a nagy varsói templomokon kívül a hatóságoknál 275 magán imaházat jelentettek be. Ez a legnagyobb szám, amit ezen a téren valaha is Varsóban feljegyeztek.

Jeruzsálem. Az arab sajtó közlése szerint, Sir Arthur Wachoupe főkörmányzó október végén tér vissza az országba, hosszabb angliai tartózkodás után. — A Ros-hasonoh alkalmával sokezer vendég érkezett az ország területéről a fővárosba. A héber tanítók szervezete ultimatívumot kérték fizetésük felemelését, ellenkező esetben az ünnepek után beszüntetik tevékenységüket. A Waad Leumi, a pénzügyi fedezet hiányára való hivatkozással elutasította a kérést. A Jewish Agency mezőgazdasági osztálya a mezőgazdasági kísérleti állomással karöltve eredményes munkát végez az irányban, hogy a belföldi szőlő megfelelő propagálásával teljes mértékben fedezzék a belföldi szükségletet. — A csehszlovákiai dumping importra való tekintettel, a ramath gani „Gereg“ kötöttárugyár beszüntette üzemét. Ez már a második ramath gani gyár, amelyik a külföldi dumping miatt bezárt a kapuit. Az első a „Meshi“ műselyemgyár volt, amelyik nem tudott megbirkózni a japán áru olcsóságával. A palesztinai kormány összehívta az ipari érdekeltségeket, annak megtárgyalása végett, hogyan lehetne a palesztinai gyártmányokat a külföldi árrögzítéssel szemben megvédeni. — A palesztinai kormány megbizta Cadmour professzort a kanadai statisztikai hivatal egyik vezetőjét, hogy az immigrációs osztályban rendezzen be egy statisztikai hivalt.

Orthodox תורה מופלגה képzett hitoktató és hitk. jegyző állást keres szerény igényvel azonnali belépésre. בער משה funkciót is vállal. Weisz Lázár Ludus jud Turda.

Őszi kalapkülönlegességek megérkeztek

HOLLOS

uridivat és angol férfi-
szabóságába.

ORADEA, BUL. REG. FERDINAND

— Telefon 117 —

Az egész világ zsidósága imád ozott a néme országai zsidókért

A zsidóság legszentebb ünnepnapján, Jom-Kippurkor ezernyi zsidó imaházban egy ünnepi imát mondott el a világ zsidósága, mindenütt azonos német szöveggel a német zsidóság sorának javulása érdekében. Ez a hatalmas vallási demonstráció a legnagyobb rabbiautoritásoktól lett előkészítve. Ezek a szomorúsággal telt egyszerű szavak mindenütt, a százezernyi hívek szívéből fakadt és könnyek között, elcsukló hangon mondták el.

Ez az egyedülálló ima a következőképpen hangzott:

— Sebzett szívünk minden melegevel együttérző gyásszal fordulunk sok megpróbáltatást szenvedő testvéreinkhez, akiket emberi és zsidó létükben tesznek lehetetlenné. — Tehetetlenül kell tőrjünk, — hogy emberi méltóságunkban meggyalázzák őket. Az Isten képmására teremtett emberiség, téves fagyjölölettel és örült tanokkal gyaláztatik. Az emberiség erkölcsi és vallási alapjai hevernek ezáltal romokban. Testvéreink szenvedése, a miénk is és küzdelmünk egy általános emberi szenvedés is, szenvedés az Istenért, akiért mind dig történik.

— Hány német menekült él Csehszlovákiában? A csehszlovák parlament szociál politikai osztályának ülésén Cerny belügyminiszter felvilágosítást adott az érdeklődőknek arról, hogy tulajdonképpen hány német emigráns él az országban? A miniszter leszögezi, hogy ezek számával igazságtalan és erős propaganda folyik és a számokat bizonyos érdekeltek erősen túlozzák. Összesen 1373 birodalmi német emigráns él a köztársaság területén, ebből 1095 lakik Csehországban, 187 Morvaországban, 90 Szlovákiában és 1 Karpatoruszban. Megjegyzendő még, hogy ezeknek a menekülteknek nagyrésze politikai emigráns, míg a tulajdonképeni zsidó menekültek néhány kivételével, tovább menekült. Az utóbbi hetekben újabb menekültek jöttek, ezek „fajmenekültek“ akiknek körülbelül fele árja. Ezzel kapcsolatban a napokban felkeresték dr Cerny belügyminisztert dr Angelo Goldstein képviselő és Marie Schmolka asszony, a prágai menekülügyi bizottság vezetője és a miniszter fentebbi nyilatkozatára való hivatkozással panaszokat terjesztettek elő, amelyek a menekülteket érték. Ezenkívül néhány konkrét javaslatot is tettek az ügy rendes mederben való intézésére. A miniszter ígéretet tett, hogy a panaszokat bevizsgálja és a kiutasításoknál tekintetbe veszi a humanitárus szempontokat.

* Ismeri Ön a Togal-t? A Togal-tabletták azonnal ható szer rheumánál, köszvény-nél és ülőidegszabánál (isiasz), valamint ideg- és fejfájásnál. E szer rendkívül szerencsés összetételénél fogva és azon kitűnő eredmények alapján, melyet a Togal-lal kiváló orvosok, számos klinika és kórház közel husz év leforgása alatt elértek, általános elismerésre talált. A Togal a beteg anyagokat természetes uton távolítja el a testből és nagy mértékben bakteriumölő hatása is. Minden gyógyszerárban kapható.

Zsidó humor

ROSSZABB IS LEHET.

Egy németországi zsidó meséli egy lemerbergi zsidónak, hogy egyik német városkában tábla áll kinn a fürdőn, hogy: „Juden dürfen nur zwischen 2 und 3 Uhr baden.“

— Na, es ist noch nicht so arg — mondja a lemerbergi — ärger könnte es auch sein.

— Aerger? Wieso?

— Na, wenn man hätte herausgeschrieben: „Juden müssen zwischen 2 und 3 Uhr baden.“

JELENET A VENDÉGLÖGEN.

Egy zsidó étteremben egyik asztalnál egy pájeszes, kaftános, elhanyagolt külsejű zsidó ül. Bejön egy előkelő külsejű, nagyon jól öltözött finom ur és leül a másik asztalhoz. A kaftános egyideig nézi, aztán átszól:

— E Jid?

— Ja.

— E deutscher Jid?

— Ja.

— Nebbich.

TEVEDES

Két barát találkozik egymással és egyik megkérdezi a másikat:

— Hova viszed azt a csokor virágot?

A főnököm feleségének.

— Képzelm, örülni fog neki.

— Nem hinném. A temetésére viszem.

GOEBBELS.

Az SA razziát tart, melyen Goebbels rangrejtve véletlenül jelen van. A látvány nagy meglepedéssel tölti el. Megvalósítva látja szavát: a bosszu olyan igazságtétel, melyet hidegen kell élvezni. Valaki hirtelen megrántja a kabátját és a fülébe sugja:

— Zsidó, jó lesz kerekét oldani, a levegő kezd sűrű lenni...

Erre Goebbels így felel:

— De bocsanat, én dr Goebbels vagyok...

A ZSIDÓ KÓRHÁZ ÉS A GAZDAGOK.

A kelemi magid egyszer egy nagy városba érkezett, ahol megtudta, hogy be akarják zárni a zsidó kórházat, mert a gazdagok fukarok és nem támogatják. A magid a szöszökre állt és beszélt: Tudjátok, hogy „a beteg feje felett a Sechina, Isten glóriája áll“. Egyszer a Sechina panasza ment az Isten elé: Világ ura, te engem mindig a betegekhez küldesz, ezek mind szegények, szűk szobában fekszenek, körülöttük kiáltó, síró éhes gyerekek, nincs orvos, nincs ágynemű, nincs étel a háznál. Én nem bírom ezt nézni. Küldj ezentul a gazdagok házába, akik palotákban laknak, minden bőségben. „Kivánságod teljesüljön“ — felelt az Ur. Ezután a gazdagok sorra megbetegedtek és a Sechina nagy kényelemben foglalt helyet a fejük fölött. A betegség felebresztették a gazdagok szívét és elhatározták, hogy kórházat alapítsanak a szegények számára, hogy tisztaságban kényelemben ápolhassák őket. A Sechina ezután ide tért be rendszeresen és jól érezte magát. „De mi lesz veletek, ti gazdagok — szól a kelemi magid — ha a zsidó kórház becsukja ajtait és a szegény emberek újra inságes, szűk hajlékaikban fognak betegeskedni és a betegekét kereső Sechina nem fog akarni betérni hozzájuk, hanem bvonul a ti lakásotokba, fényes szobáitokba és nem is fog akarni kivonulni onnan soha!?”

NYOMATOTT

PÁSZTOR EDE CÉG KÖRFORGÓGÉPEK
ORADEA.